Ἀριθ. 454 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ Θ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΗ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.— Γραφεῖον Διευθ. Ἐπὶ τῆς λεωφ. Πανεπιστημίου 39. Σεπτεμβρίου 1884

Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ

[Μυθιστορία τῆς Κυρίας Henry Greville.

Μετάφρασις Π. Ι. Φέρμπου].

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Γ'

Ἡ Μαρκέλλα ἐξελθοῦσα ἐκ τοῦ καταστήματος ἔδραμεν ἀπνευστὶ μέχρι τῆς ὁδοῦ Λαφαγέττου καὶ ἐκεῖ ἐστάθη ἐρωτῶσα ἑαυτὴν πῶς θὰ κατορθώσῃ νὰ διέλθῃ. Αἱ ἅμαξαι φέρουσαι φανοὺς παντοίων χρωμάτων διεσταυροῦντο μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε καὶ ὁ μάλιστα ἐξησκημένος ὀφθαλμὸς μάτην θὰ ἀνεζήτει διάλειμμά τι, ἵνα ῥιψοκινδυνήσῃ καὶ διέλθῃ.

Ἡ κορασὶς ἦτο ἀτρόμητος, ἀλλ' αἱ ἅμαξαι ἐμποιοῦσιν ἰδιαίτερόν τινα φόβον ἐν ὥρᾳ νυκτὸς μετὰ τὴν βροχήν. Τὸ ἔδαφος στίλβει, τὸ φῶς τοῦ φωταερίου ὑποτρέμει, οἱ ὀλισθαίνοντες ἵπποι κινοῦνται ἀβεβαίως καὶ ἀτάκτως, οὐδεὶς γινώσκει ποῦ ὑπάγει, καὶ ὁ ἀπέναντι τοῖχος φαίνεται σκοτεινότερος εἰς τοὺς ἐσκοτισμένους ὀφθαλμούς.

Τέλος γενομένου διαλείμματος μεταξὺ τῶν ἁμαξῶν, ἡ Μαρκέλλα ὥρμησεν ἀκράτητος, κατερραντίσθη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἐντὸς λιμνάζοντος ὕδατος, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ πατήσῃ ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι πεζοδρομίου, πτοηθεῖσα ἐκ τῶν τριγμῶν τῆς μάστιγος ἁμαξηλάτου τινός, ἐπάτησε κατὰ λάθος εἰς τὴν αὔλακα καὶ κατέβρεξε τὸν πόδα μέχρι τοῦ γαστροκνημίου, ὅπερ διεκρίνετο στερρὸν καὶ τεταμένον ὑπὸ τὴν χονδρὴν μαλλίνην κνημίδα.

Ἔδραμε δὲ παρευθὺς μέχρι τοῦ καστανοπώλου.

— Ποῦν' τὰ λεπτά; εἶπεν ὁ καστανοπώλης δυσπιστῶν πρὸς τὴν παιδικὴν πονηρίαν.

Ἡ Μαρκέλλα ἔδειξε τὰ ἐν τῇ παλάμῃ εἴκοσι λεπτά.

Ὁ καστανοπώλης διαλέγει ἐπιμελῶς τὰ *καλοψημένα* ἐπὶ τοῦ διατρήτου ἐκ σιδηροφύλλου κύκλου κάστανα, τὰ ῥίπτει εἴς τι δοχεῖον χρησιμεῦον ὡς μέτρον, ἔπειτα λαμβάνει χάρτινον σακκίδιον, φυσᾷ ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ τοποθετεῖ ἐν αὐτῷ καλλιτεχνικῶς τὰ ἐν τῷ μέτρῳ περιεχόμενα.

— Λάβε, κοριτσάκι μου, εἶπε δίδων αὐτῇ τὸ σακκίδιον διὰ τῆς μιᾶς χειρός, ἐν ᾧ ἔτεινε τὴν ἄλλην νὰ λάβῃ τὸ ἀντίτιμον.

Ἡ Μαρκέλλα ᾐσθάνθη ἑαυτὴν ἀδικηθεῖσαν καὶ προσβεβλημένην. Διατί τάχα ὁ ἄνθρωπος οὗτος την ὑπώπτευε μήπως τον ἀπατήσῃ; Αὐτὴ οὐδένα οὐδέποτε ἠπάτησεν! Οὐδεὶς δὲ εἶχε δικαίωμα νὰ την ὑποπτεύῃ. Οὐχ ἧττον ἔδωκε τὸ ἀντίτιμον οὐδὲν εἰποῦσα, καὶ ἀπῆλθε βαδίζουσα τακτικώτερον, καὶ μελετῶσα ἐν τῇ οὐδέποτε νοθευθείσῃ συνειδήσει της καὶ εὑρίσκουσα ὅτι ὁ καστανοπώλης προσηνέχθη πρὸς αὐτὴν ἀδίκως.

Πικρὸν εἶνε τὸ αἴσθημα τὸ τῆς ἀδικίας, οὐδεὶς δ' αἰσθάνεται αὐτὸ σφοδρότερον τῶν παιδίων.

Διότι ὁ μὲν ἀνὴρ γινώσει τὴν αἰτίαν πολλῶν πραγμάτων, καὶ αὐτὸς δ' ἐνίοτε κατηγορήσας ψευδῶς καὶ μετανοήσας, δύναται νὰ συγχωρήσῃ τὸν ἀπατώμενον. Πλὴν δὲ τούτου αἱ δοκιμασίαι αὗται, αἵτινες ἐτάραξαν αὐτὸν παῖδα ὄντα, τὸν κατέστησαν καρτερικώτατον ἐν ταῖς θλίψεσι τοῦ βίου. Ἀλλὰ τὸ ἀθῷον παιδίον, ὅπερ οὐδεμίαν ἔννοιαν ἔχει τοῦ κακοῦ, αἰσθάνεται ἑαυτὸ ἠδικημένον, προσβεβλημένην τὴν τιμήν του, ἐάν ποτε κατηγορηθῇ εἴτ' ἐπὶ σφάλματι, ὅπερ δὲν διέπραξεν, εἴτ' ἐπὶ κακοβουλίᾳ, ἣν οὐδέποτε διενοήθη.

Ἡ Μαρκέλλα λοιπὸν διέβλεπεν ἐν τῇ προφυλάξει τοῦ καστανοπώλου ἀδικίαν, καὶ τὸ αἴσθημά της μεθερμηνευόμενον ἦτο: — Εἶνε κακὸς ἄνθρωπος, δέν τον ἀγαπῶ!

Κατειλημμένη ὑπὸ τῶν διαλογισμῶν τούτων, δὲν εἶχε πλέον τὸν νοῦν της ὅτε ἔμελλε νὰ διέλθῃ πάλιν τὴν ὁδόν. Τὴν εἶχε καταλάβῃ σφοδρὸν ἄλγος, ἐπιφέρον ἀκηδίαν τινὰ ἰδιάζουσαν εἰς τοὺς τεθλιμμένους, ἀκηδίαν, ἥτις ἐξικνεῖται εἰς τὸ ἔπακρον παρὰ τοῖς παιδίοις ὅταν κατατρύχωνται ὑπὸ τῆς δυστυχίας. Καὶ δὲν ἦτο μὲν δυστυχὴς ἡ Μαρκέλλα, ἀλλ' ἡ Λουίζα δὲν προσηνέχθη πρὸς αὐτὴν ἀβροφρόνως! Διατί τάχα παρήγγειλεν εἰς αὐτὴν νὰ μὴ φάγῃ τὰ κάστανα; Ὑπῆρχον λοιπὸν καὶ παιδία τρώγοντα τὸ πρᾶγμα ὅπερ ἐστέλλοντο νὰ ἀγοράσωσι; τοιοῦτόν τι οὐδέποτ' ἐπῆλθεν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς κορασίδος, ἣν εἶχε διδάξῃ ἡ κυρία Φαβροῦ τὰς ἀρχὰς τῆς αὐστηροτάτης κοσμιότητος καὶ εὐπρεπείας.

Ἡ μὲν Λουίζα εἶπε πρὸς αὐτὴν νὰ μὴ φάγῃ τὰ κάστανα, ὁ δὲ καστανοπώλης ὑπώπτευσεν ὅτι

δὲν θά τῳ ἔδιδε τὸ ἀντίτιμον! Τί λοιπὸν ἔπταισε πρὸς τοὺς δύο τούτους, ὥστε νὰ ἔχωσι τοσοῦτον κακὴν περὶ αὐτῆς γνώμην;

Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ παιδίου ἐδάκρυσαν. Ἦτο ἤδη παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ πεζοδρομίου, καὶ ὤφειλε νὰ διέλθῃ ἐκ δευτέρου τὴν φοβερὰν ὁδὸν Λαφαγέττου. Κατεχομένη ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος ἐκείνου τῆς περιφρονήσεως τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κινδύνου, ὅπερ γεννᾶται ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ταυτοχρόνως μετὰ τῆς ψυχικῆς ἀλγηδόνος, ἡ Μαρκέλλα ὥρμησε θαρραλέα πρὸς τὸν θόρυβον.

Ἅμαξά τις διῆλθεν ἀριστερόθεν, ἄλλη τις δεξιόθεν. Ἐπανειλημμέναι κραυγαὶ « *βάρδα, βάρδα!* » βλασφημίαι, κρότοι σιδήρων ἀντηχοῦντες δεινῶς εἰς τὰ ὦτά της, τὴν κατεπτόησαν τελείως. *Τὰ ἔχασεν*, ἔδραμε πρὸς τὰ ἐμπρός . . . Λεωφορεῖον τρέχον ὁρμαίως προσήγγιζεν, ἡ Μαρκέλλα εἶδε τοὺς φοβεροὺς καὶ ὡς τὸ αἷμα ἐρυθροὺς φανοὺς προσεγγίζοντας, ἡ ἀναπνοὴ τῶν ἵππων την περιέβαλε δι' ἀτμοῦ, ᾐσθάνθη σύγκρουσιν, ὠλίσθησε καὶ κατεκυλίσθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀπεγνωσμένων κραυγῶν ἑκατὸν ἀνθρώπων πανταχόθεν προστρεχόντων.

Τὸ λεωφορεῖον προέβη μίαν ἔτι στροφὴν τῶν τροχῶν καὶ ἐστάθη. Πᾶσα ἡ κίνησις τῆς ὁδοῦ ἐστάθη καὶ αὐτὴ ἐν ἀκαρεῖ· αἱ κραυγαὶ ἐσβέσθησαν ἀντικατασταθεῖσαι ὑπὸ σιγῆς νεκρικῆς. Δύο τινὲς ὥρμησαν ὑπὸ τὴν βαρεῖαν μηχανήν, οὐδόλως τολμῶντες νὰ ἐγγίσωσι τὴν μικράν, ἣν ἔβλεπον περιπεπλεγμένην ἐντὸς τῶν ἐνδυμάτων της μεταξὺ τῶν τεσσάρων τροχῶν τοῦ λεωφορείου. Μετὰ πολλὰ κατώρθωσαν καὶ ἠλευθέρωσαν τὴν μίαν χεῖρα, ἣν ἔσυραν μετὰ πολλῆς προσοχῆς.

Ἡ Μαρκέλλα δὲν ἐκραύγασε.

— Ἐκτύπησες; εἶπεν ὁ ἕτερος τῶν σωτήρων της, οἰκογενειάρχης, ὅστις ᾐσθάνετο τὴν καρδίαν του αἱμάσσουσαν, ἀναλογιζόμενος τί ἔμελλεν ἴσως νὰ ἴδῃ.

— Ὄχι, θαρρῶ, εἶπεν ἡ μικρὰ μετὰ φωνῆς ἐσβεσμένης.

Τὴν ἀπέσυραν καὶ εὑρέθη ὀρθία, κλονουμένη ἔτι, ἐν ἀπεριγράπτῳ καταστάσει, ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν στιλβουσα ἐκ τοῦ βορβόρου.

— Δὲν πονεῖς ἐδῶ πουθενά; Τὴν ἠρώτων ψηλαφῶντες αὐτὴν πανταχόθεν.

Ἡ Μαρκέλλα ἀπεσπάσθη τῶν χειρῶν των, ἐτινάχθη καὶ ἀνέπνευσεν.

— Ὄχι· μονάχὰ ἐχτύπησα 'ς τὸ ποδάρι, εἶπε, καὶ πονῶ νὰ περπατήσω.

Τὸ λεωφορεῖον ἐπανέλαβε τὸν δρόμον του, μετήνεγκον τὴν Μαρκέλλαν εἰς τὸ ἀπέναντι πεζοδρόμιον. Αἱ ἐρωτήσεις ἔπιπτον βροχηδόν· ἀλλ' ἐκείνη οὐδὲν ἄξιον λόγου ἔλεγεν, ὠχρὰ ἔκ τε τοῦ τρόμου καὶ τῆς συγκρούσεως. Ἐβάδισε βήματά τινα χωλαίνουσα.

— Δὲν ἔχω τίποτα, εἶπε, θὰ 'πάω σπίτι μας. Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριοι, κυρίες.

Οἱ πάντες την παρετήρουν ἔκθαμβοι. Τόσον μικρά, τόσον ἐσκληραγωγημένη, τόσον παρὰ δόξαν ἀδιάφορος!

Γυναῖκές τινες τὴν συνώδευσαν μέχρι τῆς θύρας τοῦ φαρμακεμπορείου.

Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ:

— Ἔχασα τὰ κάστανά μου! ἀνεφώνησεν ἔντρομος.

Οἱ περιεστῶτες ἐγέλασαν καὶ τὰ πεντηκοντάλεπτα ἀργυρᾶ κέρματα πολυάριθμα εὕρισκον μόνα των τὴν πρὸς τὸ θυλάκιόν της ὁδόν, χωρὶς ἐκείνη νὰ λάβῃ τὴν ἐλαχίστην εἴδησιν. Εἰσῆλθε δὲ εὐχαριστοῦσα τοὺς συνοδεύσαντας αὐτήν.

— Μωρή, τί *χάλια* εἶν' αὐτά! εἶπεν ἡ Λουίζα παρατηροῦσα αὐτὴν μετ' ἀηδίας οὐδόλως συγκρυπτομένης.

— Ἔπεσες κάτω; τὴν ἠρώτησεν ἡ μήτηρ μετὰ φωνῆς δηλούσης ὀργὴν ἅμα καὶ ἀνησυχίαν.

— Μ' ἔρριξ' ἕνα λεωφορεῖο.

Ἐν ᾧ δὲ ἡ Μαρκέλλα ἐξηγεῖτο περὶ τοῦ δυστυχήματός της, μίας τις τῶν γυναικῶν ἱσταμένη πρὸ τῆς θύρας εἶπε πρὸς τὰς ἄλλας, αἵτινες περίεργοι ἔβλεπον διὰ τῶν ὑάλων:

— Κύτταξε γνῶσι πού την ἔχουνε νὰ στέλνουν τὸ παιδί τους ὄξω νύχτα ὥρα! Καὶ γιατί; γιὰ κάστανα! Κύριε ἐλέησον!

— Γιατὶ δὲν εἶνε κόρη τους, ἀπεκρίθη γείτων τις, γινώσκουσα τὴν ἱστορίαν τῆς Μαρκέλλας. Τὴν κόρη τους δὲν θὰ τὴν ἔστελναν, ἀλλὰ τὸ παιδὶ πού το ἔχουν γιὰ τὴν ψυχή τους, αἴ! βλέπεις, δὲν εἶνε τὸ ἴδιο πρᾶγμα. . .

— Πρέπει νὰ εἶνε κανεὶς μποῦφος γιὰ νὰ 'πᾷ νὰ χωθῇ μέσ' 'ς τοὺς τροχοὺς τοῦ λεωφορείου! Ἔλεγε ταυτοχρόνως ἡ Λουίζα, ἀπωθοῦσα διὰ τοῦ ποδὸς μετ' ἀηδίας τὰ κατεσπιλωμένα ὑπὸ τοῦ βορβόρου ἐνδύματα τῆς μικρᾶς, ἐν ᾧ ἡ μήτηρ της παρεσκεύαζεν ἐπίδεσμον ἐξ ἀρνίκης διὰ τὸν πόδα της πασχούσης.

Ἡ Μαρκέλλα εἶχε μώλωπα ἔχοντα μέγεθος τῆς χειρὸς καὶ ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἐχώλαινε, μεθ' ἃς ὁ μώλωψ ἐξέλιπε τελείως. Ἀλλ' εἶχεν ὅμως ἐν τῇ μικρᾷ της καρδίᾳ τραῦμα ἀνίατον.

ΙΑ'

— Κυρία! εἶπεν ἡμέραν τινὰ ἡ Μαρκέλλα, ἀποθέτουσα τὸ πλέξιμόν της ἐπὶ τῶν γονάτων της.

Ἡ κυρία Φαβροῦ ἀνυψώσασα τοὺς ὀφθαλμούς, περιέβλεψε μετ' ἐκπλήξεως, διότι ἦσαν μόναι των ἐν τῷ καταστήματι.

— Ἐμένα 'μιλεῖς; τὴν ἠρώτησε. Γιατί σήμερα μὲ λὲς κυρία;

— Ἡ μητέρα 'πέθανε, δὲν 'πέθανε; ἠρώτησεν ἡ Μαρκέλλα ἀντὶ νὰ ἀποκριθῇ.

Καὶ τὰ χείλη της ἔτρεμον καὶ ἦτο ὠχρὰ ὡς λευκὸν ῥόδον.

Ἡ φαρμακέμπορος ἐταράχθη ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου της μετὰ νευρικῆς κινήσεως· διότι οὐδέποτε προσεδόκα ταύτην τὴν ἐρώτησιν.

— Ἐπέθανε ὅταν ἤμουν μικρὴ μικρή, ὅταν μ' ἐπήρατε μαζί σας, ἔ!

Ἡ κυρία Φαβροῦ κατένευσε. Πρὸς τί νὰ ψευσθῇ; Δὲν ὤφειλεν ἡμέραν τινὰ νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν;

— Καὶ ὁ πατέρας; τί ἔγινε; ἐξηκολούθησεν ἡ μικρά, ἀκολουθοῦσα τὸν ῥοῦν τῶν διαλογισμῶν της.

Ἡ φαρμακέμπορος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν ἀπ' ἀριστερῶν εἰς τὰ δεξιὰ ἐκφράζουσα τὴν ἄγνοιάν της.

Ἡ Μαρκέλλα την παρετήρησεν· ᾐσθάνθη τὰ μικρά της χείλη τρέμοντα ὀλίγον τι περισσότερον, καὶ τέλος εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

— Τί νὰ ἔγινε;

Ἡ κυρία Φαβροῦ ἠγέρθη ἀποτόμως, ἔλαβε τὴν μικρὰν ἐν ταῖς ἀγκάλαις της καὶ την ἐκάθισεν ἐπὶ τῶν γονάτων της.

— Γιατί με λὲς κυρία; Τί θὰ εἰπῇ αὐτό; Σοῦ εἶπε κανεὶς τίποτα κακὸ γιὰ μένα; Δέν με ἀγαπᾷς πλέον;

Καὶ ἔσεισε σπασμωδικῶς τὸ παιδίον, αἰσθανομένη ὅτι σπουδαιότατόν τι θὰ συνέβη ὥστε νὰ μεταβληθῇ οὕτω πως ἡ οὐδὲν κρύφιον ἔχουσα καρδία τῆς Μαρκέλλας.

Καὶ ἡ μικρὰ ἤδη ἀνένευσεν εἰποῦσα:

— Κανεὶς δὲν μου εἶπε τίποτα· ἐγὼ σᾶς ἀγαπῶ. Σᾶς λέω κυρία, γιατὶ δὲν εἴσαστε μητέρα μου. Ἡ μητέρα μου ἐπέθανε.

— Καὶ ποιός σού το εἶπε; ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Φαβροῦ μετ' ὀργῆς, παράφορος, καταρωμένη ἐνδομύχως τὴν πλύντριαν, ἣν ἐνόμιζεν αἴτιον τῆς μεταβολῆς ταύτης.

— Κανείς. Μόνον ὅταν εἶδα πῶς ἀγαπᾶτε τὴ Λουίζα, ἐκατάλαβα ὅτι δὲν ἤμουν κόρη σας. Τότε θυμήθηκα τὴν ἀληθινή μου μητέρα τὴ συχωρεμένη. Ἤμουν πολὺ μικρή. Δὲν ἤμουν πολὺ μικρή;

— Ναί, ἀπεκρίθη ἀφῃρημένη καὶ δυσχεραίνουσα ἡ κυρία Φαβροῦ. Ἀλλὰ γιατί με λὲς κυρία; ὑπέλαβε μετὰ σφοδρότητος, βαρέως φέρουσα τὴν νέαν ταύτην προσωνυμίαν. Γιατί με λὲς κυρία;

— Γιατὶ δὲν εἴσαστε μητέρα μου, ὑπέλαβεν ἀπαθῶς τὸ ὀρφανὸν κοράσιον, σεῖς εἴσαστε μητέρα τῆς Λουίζας.

Ἡ κυρία Φαβροῦ ἀνοίξασα τὰς ἀγκάλας ἀφῆκε τὴν Μαρκέλλαν νὰ ὀλισθήσῃ κατὰ γῆς, ἥτις ὅμως οὐδόλως ἀντέστη.

— Ἀχάριστη! εἶπεν ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων.

Ἀείποτε μέμφονται ἡμᾶς ἐπὶ ἀχαριστίᾳ οἱ ἐμποιοῦντες ἡμῖν πλείονας λύπας, ὧν δὲν εἴμεθα ἄξιοι.

Ἡ Μαρκέλλα ἔκλινε τὴν κεφαλήν, ὡς ἐποίει συνήθως ὁσάκις ἐνέσκηπτεν ἐπ' αὐτῆς ἐπίπληξις ἄδικος. Ἐν τούτοις ᾐσθάνθη συγκεχυμένως ὅτι ἡ κυρία Φαβροῦ ἦτο δυσηρεστημένη καὶ την ἐπλησίασεν ἵνα την θωπεύσῃ.

— Σᾶς ἀγαπῶ πολύ, εἶπε μετὰ δειλίας. Εἴσαστε πολὺ καλή.

— Πολὺ καλή! ἀνεφώνησεν ἡ φαρμακέμπορος ἐκρηγνυμένη τέλος. Τῆς ἔγεινα μητέρα της! τὴν ἐσυμμάζωξα μέσ' ἀπὸ τὸ δρόμο ὀρφανή, γυμνή, χωρὶς λεπτὸ τσακισμένο. Τὴν ἔθρεψα, τὴν ἔνδυσα, τὴν ἐπεριποιήθηκα, τὴν ἀγκάλιασα σὰν παιδί μου, καὶ γιὰ τὸ εὐχαριστῶ, ἔπειτ' ἀπὸ τόσα χρόνια, μὲ λέγει κυρίαν! Σιχαμένο, νὰ μή σε ἰδοῦν τὰ μάτια μου!

Οἱ λόγοι οὗτοι ὑπερέβησαν τὸ ὅριον τῶν προσβολῶν, ἃς ἠδύνατο νὰ ἀνεχθῇ ἡ Μαρκέλλα. Κατελήφθη ὑπὸ δακρύων, συνεχῶς διακοπτομένη ὑπὸ λυγμῶν. Ἀπεχώρησεν ἡσύχως ἀπὸ τῆς ἀπωθούσης αὐτὴν ἀγκάλης, ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν ἐπί τινος συρταρίου περιέχοντος ἁπλᾶ φάρμακα, καὶ ἔκλαυσεν ὡς κλαίει ὁ τὰ πάντ' ἀπολέσας.

— Σιχαμένη, ἀχάριστη! ἀκοῦς ἐκεῖ, κυρίαν! ἐξηκολούθησεν ἡ κυρία Φαβροῦ σφόδρα συγκεκινημένη. Κ' ἐγὼ νὰ εἶμαι καταχρεωμένη ἐξ αἰτίας της! Ποὺ δὲν ἔχει μία κλωστὴ ἀπάνω της χωρὶς νὰ τῆς την ἔχω δώσῃ ἐγώ! Καὶ τί θὰ ἤσουν τώρα, ἂν δὲ σ' ἐσυμμάζωνα ἐγώ, κακὸ κορίτσι; θὰ ἐπαραλοῦσες μέ σ' 'ςτοὺς δρόμους ἢ θὰ ἤσουν 'ς τὴ φυλακή! Καὶ νὰ μου λέῃ πῶς δὲν εἶμαι μητέρα της!

— Καλέ, τί τρέχει; ἠρώτησεν αἴφνης ἡ πλύντρια ἀνοίγουσα τὴν θύραν τοῦ καταστήματος. Ἔκαμε καμμιὰν ἀνοησία ἡ μικρή;

— Μὲ λέει κυρίαν! ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Φαβροῦ στρέφουσα πρὸς τὴν ἐλθοῦσαν τὸ πρόσωπόν της καῖον ἐξ ὀργῆς. Μοῦ λέει πῶς δὲν εἶμαι μητέρα της.

— Καὶ τί βγαίνει; ἀπεκρίθη ἡσύχως ἡ πλύντρια, γιατὶ νὰ σου κακοφαίνεται; δὲν εἶν' ἀλήθεια;

— Σύ της το εἶπες! ἀνεφώνησεν ἡ φαρμακέμπορος, ἐκχέουσα παρευθὺς τὴν ὀργήν της κατὰ ὑποκειμένου, ὅπερ ἠδύνατο νὰ ὑπομείνῃ τὴν ὀργὴν εὐκολώτερον παιδίου, οὐδένα ἔχοντος ὑπεραστιστήν.

— Ἐγώ; μάρτυς μου ὁ Κύριος ἂν της εἶπα ἐγὼ τίποτα, ἀπεκρίθη εἰλικρινὴς γυνή. Ἀλλὰ μή σου φαίνεται παράξενο ἂν το κατάλαβε ὡς τὸ ὕστερο.

— Τὸ κατάλαβε! ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Φαβροῦ καταπεπληγμένη.

— Ἀμέ; θαρρεῖς τάχα, καθὼς εἶνε καὶ 'ξυπνή, πῶς δὲν εἶδε τώρα καὶ τόσον καιρὸ ὅτι τὴ Λουίζα τὴν ξεχωρίζεις;

— Νά τα μας! Αὐτὸ δά μας ἔλειπε! τὴν ξεχωρίζω· ἀμ' πῶς! καὶ τὴν παραξεχωρίζω!

— Φυσικά, καὶ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ σε κατηγορήσῃ. Καὶ αὐτὴ πάλι ἂν το κατάλαβε, φυσικὰ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τη κατηγορήσῃ.

Ἡ κυρία Φαβροῦ ἐσιώπα. Ἡ Μαρκέλλα ἐξηκολούθει κλαίουσα, ὀρθία, στηρίζουσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ συρταρίου καὶ τὸ μικρόν της σῶμα ἐσείετο ὑπὸ τῶν λυγμῶν.

Ἡ πλύντρια ἐλθοῦσα πλησίον αὐτῆς, ἔθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου της.

— Μὴ κλαίεις, τῇ εἶπε, καὶ πονεῖ ἡ ψυχή μου.

— Νὰ τὰ κέρδη σου! ἀνεφώνησεν ἡ φαρμακέμπορος ἐκρηγνυμένη καὶ αὐτή. Κάμε καλό, στερήσου τὰ πάντα, κινδύνευε τὸ ἔχει σου, γιὰ νὰ εἶν' ἀχάριστοι ἐκεῖνοι πού τους κάνεις τὸ καλό, καὶ νὰ ἔχῃς καὶ τοὺς ξένους νὰ ἀνακατώνωνται 'ς τὰ πράγματά σου.

Δὲν ἐπέμεινε πλειότερον ἡ κυρὰ Ζαλίνη, ἀλλ' ἐξῆλθεν ἡσύχως ἐκ τοῦ καταστήματος, καταλιποῦσα τὴν κυρίαν Φαβροῦ λέγουσαν καὶ αἰτιωμένην. Τὴν ἐγνώριζεν δὲ ἀπὸ πολλοῦ καὶ ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ θυμός της δὲν διαρκεῖ πολύ.

Ἀντὶ δὲ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν της ἡ πλύντρια κατηυθύνθη πρὸς τὸ χρηματιστήριον, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ πρῶτον λεωφορεῖον ὅπερ ἀπήρχετο εἰς τὸ Πασσύ. Φθάσασα δὲ πρὸ μικρᾶς οἰκίας κειμένης πρὸς τὸ βάθος κήπου ἐστάθη πρὸ τῆς κιγκλιδωτῆς πύλης καὶ ἐσήμανε. Γραῖά της προσελθοῦσα ἤνοιξε.

— Μέσα εἶνε ἡ κυρία; ἠρώτησεν ἡ κυρὰ Ζαλίνη.

— Μάλιστα, εἶπεν ἡ γραῖα, κοπιάστε.

Καὶ εἰσῆθεν εἰς τὸ ἀμμόστρωτον κηπάριον ὅπερ ἦτο κομψότατον καὶ καθαρώτατον.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΤΟ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΝ ΣΩΜΑ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

Τὸ μὲν αἱ τελευταῖαι ἐν τῇ πρωτευούσῃ πυρκαϊαὶ καὶ ἰδίᾳ ἡ ἐν τοῖς ἀνακτόροις συμβᾶσα, καθ' ἣν ἀπεδείχθη τέλεον ἡ γυμνότης τοῦ πυροσβεστικοῦ ἡμῶν σώματος, τὸ δὲ ἡ ἀποστολὴ εὐπαιδεύτου ἀξιωματικοῦ πρὸς σπουδὴν τῆς ὀργανώσεως τῶν πυροσβεστικῶν σωμάτων μόνον τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν Βρυξελλῶν, ἐγένοντό μοι ἀφορμή, διαμένοντι ἐν Βερολίνῳ, νὰ σκιαγραφήσω ἐν τῇ *Ἑστίᾳ* τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα τῆς γερμανικῆς πρωτευούσης. Ἐλπίζω ὅτι μεθ' ὅλην τὴν ξηρότητα τοῦ θέματος μετ' ἐνδιαφέροντος θ' ἀναγνωσθῶσιν αἱ σημειώσεις αὗται, ἀποδεικνύουσαι, ὅτι ὅσον καὶ ἂν ἀμφισβητῆται σήμερον ἡ ὑπεροχὴ τῆς γερμανικῆς ἐπιστήμης, ἥτις εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἐθνικῆς ζωῆς καὶ παραστάσεως εἰσχωρήσασα ἀνεμόρφωσε καὶ διωργάνωσεν αὐτοὺς ἐπὶ βάσεων ἐπιστημονικῶν, ἐν τούτοις εἶνε γενικῶς ἀνεγνωρισμένον, ὅτι ἡ πρωτεύουσα τοὐλάχιστον τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας δύναται σήμερον νὰ ἐπιδείξῃ πυροσβεστικὸν σῶμα, οὐτινος δὲν ὑπάρχει ἐφάμιλλον ἐν Εὐρώπῃ καὶ τοῦ ὁποίου ἡ τελειότης ἔφθασεν ἀληθῶς εἰς τὸ ἀπροσπέλαστον.

Καὶ ὅμως πρὸ τεσσάρων δεκαετηρίδων οὐδὲν ὑπῆρχεν ἐν Βερολίνῳ, ὄχι μόνον ἐκ τῆς σημερινῆς τελειότητος, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ἐκ τῆς ἀρχῆς ἡ τῆς βάσεως ἥτις παρήγαγε τὴν ἰσχύουσαν ὀργάνωσιν. Μέχρι τοῦ 1850 ἕκαστος πολίτης εἶχε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εἶνε καὶ πυροσβέστης. Ἀλλὰ καθὼς ὅλοι οἱ τοιοῦτοι εἴδους ὀργανισμοί, οὓς δὲν διακρίνει τὸ μόνιμον, φέρουσι πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς χαλαρότητος ἂν μὴ τῆς παραλυσίας, οὕτω καὶ ἡ τότε ἰσχύουσα πυροσβεστικὴ ὑποχρέωσις τῶν πολιτῶν ἐναυάγει ἐν τῇ ἐφαρμογῇ, καὶ ἡ πρωτεύουσα τοῦ πρωσσικοῦ κράτους, ὅπερ ὑπῆρξεν ἡ κοιτὶς τοῦ μονίμου στρατοῦ, ὑφίστατο, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα, τὴν ἀταξίαν καὶ σύγχυσιν προχείρως στρατολογηθείσης ἐθνοφυλακῆς.

Πρῶτος ὁ Skabel, μηχανικὸς ἐπιθεωρητὴς τοῦ μεταξὺ Βερολίνου καὶ Στέττιν σιδηροδρόμου, ἀνέλαβε τῷ 1851 τὴν ὀργάνωσιν τοῦ πυροσβεστικοῦ σώματος, ὅπερ ἕκτοτε μέχρι πρὸ δεκαετίας ὑπήγετο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς δημαρχίας τοῦ Βερολίνου· ὁ Skabel καίπερ συντάξας τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα εἰς εἶδος στρατιωτικῶς πως ὠργανισμένου σώματος, ἀφῆκε τοὺς πυροσβέστας πάντοτε δημοτικοὺς ὑπαλλήλους καὶ κατ' ἀκολουθίαν δὲν ἐκέκτηντο οὗτοι τὴν ἀκρίβειαν καὶ ταχύτητα περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας, ἣν θαυμάζομεν σήμερον διὰ τοῦ εἰσαχθέντος καθαρῶς στρατιωτικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῆς αὐστηροτάτης πειθαρχίας ἐπιτευχθεῖσαν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἰς τὸν Skabel ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη κατὰ τοῦτο, ὅτι ἐσύστησε σῶμα πυροσβεστικὸν μόνιμον καὶ ἐφρόντισε νὰ τὸ ἐφοδιάσῃ διὰ τῶν ἐντελεστέρων μηχανημάτων τῆς ἐποχῆς του. Ἐν τούτοις τὸ καταστρεπτικὸν τῶν πυρκαϊῶν ἐξηκολούθει, πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ διότι ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ διανομὴ τῶν πυροσβεστῶν ἦν τόσον ἀνεπαρκής, ὥστε καίτοι οἱ ὁδοκαθαρισταὶ ἐστρατολογοῦντο καὶ ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ συντρέχωσιν εἰς τῶν ἀντλιῶν τὴν κίνησιν καὶ τὰς ἄλλας βοηθητικὰς ἐργασίας, οὐχ ἧσσον δὲν ἠδύναντο νὰ βοηθήσωσιν εἰς ἄλλα σπουδαιότερα ἀποτελεσματικῶς, ὄντες ἀγύμναστοι, καὶ οὕτω δι' ἀνεπάρκειαν ἐξησκημένων πυροσβεστῶν τὸ πῦρ ἀπέβαινεν ἑκάστοτε ὀλέθριον, διότι ἢ οὐδέποτε ἐπρολαμβάνετο ἡ ἐξάπλωσις αὐτοῦ, ἢ σπανίως περιεστέλλοντο αἱ μεγάλαι διαστάσεις, ἃς ὑπεβοήθει τὸ ὀλιγάριθμον τῶν ἀνδρῶν. Τοιαῦτα θλιβερὰ ἀποτελέσματα παρεκίνησαν ἐπὶ τέλους τὴν πρωσσικὴν κυβέρνησιν νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῆς δημαρχίας τοῦ Βερολίνου εἰς τὴν κακὴν κατάστασιν τοῦ πυροσβεστικοῦ σώματος. Ταύτης δὲ προβαλούσης ἔλλειψιν τῶν πρὸς ἀναδιοργάνωσιν αὐτοῦ μέσων, ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ χορηγήσῃ πρὸς τοῦτο δαπάνην 35 χιλιάδων ταλλήρων ἐτησίως, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα τεθῇ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς διοικήσεως. Ἔκτοτε δὲ ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας.

Ἀλλ' εἰς τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ αὐτοκράτορος ὀφείλεται κυρίως ὁ σήμερον στρατιωτικὸς ὀργανισμός. Ὁ δαφνοστεφὴς γέρων ἐξελέξατο μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ ἕνα τῶν μᾶλλον εὐπαιδεύτων ἐκ τῶν τεχνικῶν σωμάτων, τὸν ταγματάρχην κ. Witte, διακριθέντα ἐπ' ἀνδρείᾳ ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ἰδιαιτέραν ἐπιδειξάμενον διοργανωτικὴν εὐφυΐαν καὶ ἐπίδοσιν εἰς μηχανικὰ ἔργα. Οὗτος παρακληθεὶς νὰ θυσιάσῃ τὸ στρατιωτικόν του στάδιον εἰς τὴν ἐξόχως τιμητικὴν δι' αὐτὸν ἐκλογήν, ἐζήτησεν ἐξάμηνον ἄδειαν πρὸς μελέτας καὶ παρηκολούθησεν ἡμέρας καὶ νυκτὸς τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων του, διέκρινε τὰς ἐλλείψεις αὐτοῦ, ἠσχολήθη εἰδικῶς εἰς μελέτας διαφόρων ὀργανισμῶν καὶ εἶτα ἐδήλωσεν, ὅτι ἀναδέχεται τὴν διεύθυνσιν, διδομένης αὐτῷ πλήρους ἐλευθερίας ἐνεργείας. Οὕτως ὁ μὲν στρατὸς ἀπὸ τοῦ 1872 ἀπώλεσε λαμπρὸν ἀξιωματικόν, ἀλλ' ἐκέρδησεν ἡ διοίκησις ἔξοχον ἀνώτερον ὑπάλληλον καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Βερολίνου μεγίστην ἐγγύησιν ἀσφαλείας. Ὡς ἀνώτατος δὲ διοικητικὸς ὑπάλληλος ὁ κ. Witte, κατέστη οὐχὶ ἁπλῶς διοργανωτὴς ἀλλ' ἱδρυτὴς τοῦ σήμερον πυροσβεστικοῦ σώματος τοῦ Βερολίνου. Καίπερ δὲ εἰσαγαγὼν τὴν αὐστηροτάτην στρατιωτικὴν πειθαρχίαν εἰς τὸ σῶμα, ἀγαπᾶται λίαν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ, ὧν ἀπέβη, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ψυχή. Πανταχοῦ ὁ ἴδιος παρὼν ἐν τῷ κινδύνῳ καὶ συγκινδυνεύων μετ' ἐκπλησσούσης ψυχραιμίας, ἣν μόνον ἐξόχως φιλάνθρωπα αἰσθήματα καὶ ἀπαράμιλλος γενναιότης δύνανται νὰ ὑπαγορεύσωσι, κατέστη μία τῶν δημοφιλεστέρων προσωπικοτήτων τῆς πόλεως. Δὲν ὑπάρχει βερολιναῖος μὴ γνωρίζων αὐτόν, ἀπὸ τοῦ πρεσβυτάτου μέχρι τῶν παιδίων. Εἶνε δὲ ὄντως ἄξιος πάσης ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης, καθόσον ἀφοσιωθεὶς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, διωργάνωσεν αὐτὸ οὕτως ἐπιστημονικῶς, ὥστε σήμερον πρόκειται ὑπόδειγμα καὶ τοῖς τελειοτάτοις αὐτοῖς τῶν πυροσβεστικῶν σωμάτων τῆς Εὐρώπης. Ἐν τῇ ἐτησίᾳ *Ἐκθέσει* [1], ἣν ἐκδίδει μετὰ πάσης ἐπιστημονικῆς σαφηνείας συντεταγμένην καὶ μετὰ μεθοδικῶς ἐκτεθειμένων στατιστικῶν πληροφοριῶν καὶ γραφικῶν στατιστικῶν πινάκων, βλέπομεν κατ' ἔτος σχεδὸν ἀναγραφόμενα τοιαῦτα τινὰ περίπου: « Εἰδικὰς πληροφορίας περὶ τοῦ σώματος ἔλαβον δι' αὐτοπροσώπου ἐπιθεωρήσεως οἱ διευθυνταὶ τῶν πυροσβεστικῶν σωμάτων Λονδίνου, Βρυξελλῶν καὶ Πράγας. » (Ἔτος 1883, σελ. 88)

Τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ σώματος εἶνε τάδε. Ἡ πόλις τοῦ Βερολίνου διηρέθη εἰς τέσσαρας περιφερείας, εἰς ἑκάστην τῶν ὁποίων ἱδρύθη ἓν κεντρικὸν κατάστημα. Ἐν τοῖς κεντρικοῖς τούτοις σταθμοῖς, καθὼς καὶ εἰς τὸ πέμπτον κεντρικὸν κατάστημα, ἐν ᾧ εὑρίσκονται καὶ τὰ γραφεῖα τῆς διευθύνσεως μετὰ τῆς κατοικίας τοῦ διευθυντοῦ καὶ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, στρατωνίζονται δύο οὐλαμοὶ μετὰ μιᾶς ἀτμοκινήτου ἀντλίας, μιᾶς χειροκινήτου καὶ τῶν ἀναγκαιούντων αὐταῖς ἐξαρτημάτων, ἤτοι ἵππων, ἁμαξῶν ὑδροφόρων, ἁμαξῶν διὰ κλίμακας, ἐργαλεῖα καὶ σκεύη, ἁμαξῶν διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἀνδρῶν κλπ.

Ὑπὸ ἕκαστον τῶν πέντε τούτων κεντρικῶν καταστημάτων ὑπάγονται δύο μικρότεροι σταθμοί, ἐν οἷς σταθμεύουσιν ἀνὰ εἷς οὐλαμὸς μετὰ μιᾶς χειροκινήτου ἀντλίας καὶ τῶν παρακολουθημάτων. Ὥστε ἐν συνόλῳ ὑπάρχουσι διεσπαρμένοι ἀνὰ τὴν πόλιν κατὰ συμμέτρους ἀποστάσεις δεκαπέντε σταθμοί, μικροὶ καὶ μεγάλοι. Ἕκαστος δὲ τούτων ἔχει ἰδίαν τηλεγραφικὴν συσκευήν, οὕτως ὥστε εὐθὺς ὡς δηλωθῇ πῦρ, ἠχεῖ πρῶτον μὲν προειδοποιητικὸς τηλεγραφικὸς κώδων εἰς πάντας τοὺς σταθμοὺς ταὐτοχρόνως, εἶτα δὲ ἐπακολουθεῖ τηλεγράφημα ἀγγέλλον πῦρ μέγα, μέτριον ἢ μικρόν, [1] τὴν ὁδὸν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς οἰκίας ἐν ᾗ ἐξερράγη. Ὁ ἁρμόδιος σταθμὸς λαμβάνει ἀμέσως πρῶτος τὸ τηλεγράφημα, ὅπερ εἰς πάντας τοὺς σταθμοὺς καθ' ὅλην τὴν πόλιν φθάνει ἐντὸς πέντε λεπτῶν τῆς ὥρας. Ὁ σταθμὸς λοιπὸν ἐκεῖνος εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ὑπάγεται ἡ ὁδὸς καὶ ὁ ἀριθμὸς ἀποστέλλει ἄνδρας μετ' ἀντλίας πάντοτε, καὶ ἂν ἀκόμη τὸ πῦρ ἐδηλώθη μικρόν. Ἀναλόγως δὲ τῶν διαστάσεων τοῦ πυρὸς εἰσὶν ὑπόχρεοι νὰ συντρέξωσιν ἐπικουρικῶς πρῶτον μὲν ὁ κεντρικὸς σταθμὸς τῆς περιφερείας, εἶτα δὲ ὁ ἕτερος τῶν μικρῶν ἢ καὶ οἱ δύω, ἂν τὸ πῦρ ἐξ ὑπαρχῆς ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ κεντρικοῦ, τελευταῖον δὲ καὶ αἱ γείτονες περιφέρειαι, ὅπερ ὅμως οὐδέποτε σχεδὸν μέχρι τοῦδε συνέβη. Ἡ ὑπηρεσία εἶνε οὕτως ὠργανισμένη, ὥστε εἰς πᾶσαν εἰδοποίησιν πυρός, χωρὶς οὐδεμία νὰ δοθῇ διαταγή, ὁ ἁρμόδιος σταθμὸς προβαίνει εἰς τὸ ἔργον ἢ βοηθοῦσιν οἱ ἄλλοι ἄνευ ἀνταλλαγῆς ὁδηγιῶν καὶ ἐκ μόνης τῆς τηλεγραφικῆς εἰδοποιήσεως. Ὁ χρόνος ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς ἀγγελίας ἐκ τοῦ τόπου τῆς πυρκαϊᾶς μέχρι τῆς εἰς αὐτὸν ἀφίξεως ἑνὸς πλήρους καὶ αὐθυπάρκτου τμήματος τοῦ πυροσβεστικοῦ σώματος ὑπελογίσθη διὰ τὸ ἔτος 1883 κατὰ μέσον ὅρον εἰς πρῶτα λεπτὰ 10,06, ἀλλ' ὁ χρόνος ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς τηλεγραφικῆς εἰδοποιήσεως εἰς τὸν σταθμὸν μέχρι τῆς ἀφίξεως τῆς

[1] **Bericht über die Verwaltung der Feuerwehr und des Telegraphen von Berlin.**

[1] Ὡς *μέγα* πῦρ ὁρίζεται ἐκεῖνο πρὸς τὴν καταπολέμησιν τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ ἐνεργήσωσι κατ' ἐλάχιστον ὅρον δύω ἀντλίαι, ὡς *μέτριον*, ἐκεῖνο δι' ὃ πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ μία τοὐλάχιστον ἀντλία, καὶ ὡς *μικρὸν* τὸ μὴ ἀπαιτοῦν τὴν ἐνέργειαν οὐδεμιᾶς ἀντλίας (σελ. 61).

ἀντλίας μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τοῦ τόπου ὑπελογίσθη κατὰ μέσον ὅρον εἰς πρῶτα λεπτὰ 6,28. Εἶνε περίεργον, ὅτι ὁ χρόνος οὗτος, ὁ μεσολαβῶν μέχρι τῆς παροχῆς ἀποτελεσματικῆς βοηθείας, περιορίζεται κατ' ἔτος δευτερόλεπτά τινα, μέχρις οὗ φθάσῃ εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Witte ὁριζόμενον ὡς ἐπαρκοῦν χρονικὸν διάστημα, ὅπερ οὗτος ὑπολογίζει εἰς πρῶτα λεπτὰ 11—11, 50, κατ' ἀνώτατον ὅρον ἀπαιτούμενα ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἀνεχώρησεν ἡ εἴδησις ἐκ τοῦ τόπου τῆς πυρκαϊᾶς μέχρι τῆς ἀφίξεως αὐθυπάρκτου τμήματος τοῦ πυροσβεστικοῦ σώματος εἰς τὸ ἀπώτατον σημεῖον ἑκάστης περιφερείας. Διαιρεῖ δὲ τὸν χρόνον οὕτω:

5 πρῶτα λεπτὰ μέχρις οὗ διαδοθῇ ἡ τηλεγραφικὴ εἴδησις εἰς ὅλους τοὺς σταθμούς

1 ἐν καιρῷ ἡμέρας ἢ 1 ½ ἐν καιρῷ νυκτὸς διὰ ζεῦξιν καὶ ἔξοδον [1].

5 μέχρι τῆς ἀφίξεως ἀντλίας μετ' ἀνδρῶν εἰς τὸν τόπον τῆς πυρκαϊᾶς.

11 ἢ 11 ½ ἐν ὅλῳ κατ' ἀνώτατον ὅρον [2].

Εἰς τοὺς διστάζοντας νὰ πιστεύσωσι τὸν ὑπολογισμὸν τοῦτον τοῦ κ. Witte παραθέτω τὰς ἀκολούθους σημειώσεις. Κατὰ τὸ 1883 ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς εἰδήσεως ἐκ τοῦ τόπου τῆς πυρκαϊᾶς μέχρι τῆς εἰς αὐτὸν ἀφίξεως αὐθυπάρκτου τμήματος τοῦ πυροσβεστικοῦ σώματος κατηναλώθησαν:

Ἀριθμὸς πυρκαϊῶν καθ' ἃς ἐπετεύχθη τὸ ἀπέναντι χρονικὸν διάστημα.	2	6	30	20	46	52	96	86	99	31
Χρονικὸν διάστημα εἰς πρῶτα λεπτά.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Οὕτως ὥστε εἰς τὰς 640 πυρκαϊὰς ἐκ τῶν 711 τοιούτων, εἰς ἃς παρευρέθη κατὰ τὸ 1883 πυροσβεστικὸν ἄγημα, ἐπετεύχθη ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ κ. Witte στηριζόμενος εἰς τὴν συντόμευσιν τοῦ χρόνου, ἣν ἐκέρδισεν ὄχι μόνον διὰ τοῦ νέου συστήματος τῆς ἐπισάξεως, ὅπερ εἰσήγαγε καὶ ὅπερ δὲν ἐμποδίζει τοὺς ἵππους νὰ μένωσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπισεσαγμένοι, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν νέων μηχανισμῶν ἁπλουστάτης καὶ στερεωτάτης ζεύξεως καὶ πρὸ πάντων διὰ τοῦ πλέγματος τῶν τηλεγραφικῶν συρμάτων, ὅπερ ἀφιέρωσεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πυροσβεστικοῦ σώματος, τὰ τηλεγραφήματα τοῦ ὁποίου ὡρίσθη νὰ προτιμῶνται κατὰ τὴν διαβίβασιν τῶν τῆς Ἀστυνομίας καὶ δημαρχίας, ὧν ἡ ὑπηρεσία διὰ τοῦ αὐτοῦ τηλεγραφικοῦ πλέγματος ἐκτελεῖται.

Διότι διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀρχῶν τούτων ὑπάρχει ἐν Βερολίνῳ ἰδία τηλεγραφικὴ διεύθυνσις ἀπαρτιζομένη ἐκ 4 ἀνωτέρων τηλεγραφητῶν, 8 τηλεγραφητῶν, 8 βοηθῶν, 1 ὑπηρέτου τοῦ γραφείου, 2 ἐπιθεωρητῶν καὶ 1 βοηθοῦ ἐπιθεωρητοῦ. Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν λοιπὸν τῶν τριῶν τούτων ἀρχῶν τῆς πόλεως διέθετε κατὰ τὸ 1883 ἡ τηλεγραφικὴ αὕτη διεύθυνσις 97 μὲν σταθμοὺς πρὸς ἄμεσον συνδιαλεκτικὴν συγκοινωνίαν, 1 δὲ κεντρικὸν σταθμόν. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων διὰ τὴν ἀποκλειστικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πυροσβεστικοῦ σώματος διέθετε 204 σταθμοὺς μετὰ 223 συσκευῶν, ὧν αἱ 47 εἶχον διατεθῆ πρὸς ἄμεσον ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀγγελίαν τῶν πυρκαϊῶν, καὶ εἶχε στήσει 37 φανοὺς δεικνύοντας τὸ μέρος ὅπου εὑρίσκετο τοιαύτη εἰδοποιητικὴ συσκευή, δι' ἧς οἱ πολῖται ἄνευ μεσολαβήσεως τηλεγραφητοῦ δύνανται νὰ ἀναγγείλωσι τὸ ἐκραγὲν πῦρ. Κατὰ τὸ 1883 διὰ τοῦ τηλεγραφικοῦ τούτου συμπλέγματος διεβιβάσθησαν ἐν ὅλῳ 216,722 τηλεγραφήματα, ἐξ ὧν διὰ τὴν τρέχουσαν μὲν ὑπηρεσίαν τοῦ πυροσβεστικοῦ σώματος 12,965 καὶ ἀποβλέποντα πυρκαϊὰς μόνον 681, τὰ δὲ λοιπὰ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀστυνομίας καὶ δημαρχίας.

Ἐν γένει λοιπὸν διὰ τῆς μεμελετημένης διαιρέσεως τῆς πόλεως εἰς πυροσβεστικὰς περιφερείας, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας, προτιμηθείσης ταύτης τῆς τηλεφωνικῆς, ὅπως ἐφαρμοζομένου οὕτω τοῦ scripta manent ἐξακριβοῦται ἡ εὐθύνη τυχόντος τινὸς λάθους, διὰ τῆς παραδοχῆς ἁπλουστάτης ζεύξεως καὶ ἐπισάξεως, ἀλλὰ πρὸ πάντων διὰ τῆς ἀπαραμίλλου πειθαρχίας καὶ ἐντελεστάτης γνώσεως ὑφ' ἑκάστου πυροσβέστου τοῦ ἰδίου καθήκοντος, οὕτως ὥστε ἄνευ συγχύσεως καὶ χρονοτριβῆς νὰ ἐκτελῆται ἀστραπιαίως ἡ ὑπηρεσία, κατωρθώθη νὰ ἀφικνῆται εἰς τὸν τόπον τοῦ πυρὸς ἐπαρκὴς πάντοτε βοήθεια μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος ἐν θαυμαστῇ συντομίᾳ χρόνου.

Πόσον δὲ τὸ προσωπικὸν ὅλον, δι' οὗ κινεῖται οἱονεὶ μαγικῶς ἡ καταπληκτικὴ αὕτη μηχανή: Μόνον 800 ἄνδρες! Εἷς διοικητής, ὁ κ. Witte, εἷς ἐπιθεωρητής, 4 ἀξιωματικοί, 7 ἔφεδροι ἀξιωματικοί, 1 ἐπιλοχίας διευθυντὴς τῆς ἀποθήκης, 1 ἐπιλοχίας ἐπὶ τοῦ ὁπλοστασίου, 5 ἐπιλοχίαι λόχων, 63 ἀρχιπυροσβέσται, 8 μηχανικοὶ τῶν ἀτμομηχανῶν, 249 πυροσβέσται, 426 ἀντληταὶ (ὧν 68 καὶ εἰς ἁμαξηλασίαν ἀσχολούμενοι) καὶ 20 ἁμαξηλάται. Τὸ οὕτως ἀπαρτιζόμενον σῶμα διαιρεῖται εἰς πέντε λόχους, ὧν ἕκαστος εἰς 4 οὐλαμούς. Ἕκαστος λόχος ἔχει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ μίαν ἀτμοκίνητον ἀντλίαν καὶ τρεῖς χειροκινήτους, ἀπασχολεῖ δὲ τοὺς μὲν δύω οὐλαμούς του μετὰ τῆς ἀτμοκινήτου ἀντλίας καὶ τῆς μιᾶς χειροκινήτου εἰς φυλακὴν παρ' ἑνὶ τῶν πέντε κεντρικῶν καταστημάτων, τοὺς δὲ ἄλλους δύω οὐλαμοὺς μετὰ τῶν δύω χειροκινήτων ἀντλιῶν, ἀνὰ ἕνα μετὰ μιᾶς ἀντλίας, παρ' ἑκατέρῳ τῶν δύω μικρῶν σταθμῶν, οἵτινες ὑπάγονται εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ κεντρικοῦ καταστήματος, ἐν ᾧ ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν ὁ λόχος. Ἵνα δέ τις καταχθῇ ὡς πυροσβέστης πρέπει α'.) νὰ ἔχῃ ἀφυπηρετήσει τοῦ στρατοῦ μὲ διαγωγὴν ἄμεμπτον· β'.) νὰ γνωρίζῃ τέχνην τινά, κατὰ προτίμησιν δὲ νὰ εἶνε κτίστης, ξυλουργός, ἢ σιδηρουργός· γ'.) νὰ μὴ ἔχῃ ἡλικίαν ἀνωτέραν τῶν 30 ἐτῶν· δ'.) νὰ ἔχῃ ἀρχὰς γυμναστικῆς. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ πυροσβέστου ἐν τῇ φυλακῇ διαρκεῖ 48 συνεχεῖς ὥρας, μεθ' ἃς ἀπολαμβάνει 24 ὡρῶν ἀνάπαυσιν μόνον εἰς τὰ γυμνάσια παρευρισκόμενος. Ἐκγυμνάζεται δὲ τακτικῶς καὶ διαρκῶς εἰς πάντα τὰ καθήκοντα καὶ πάντας τοὺς κλάδους τῆς πυροσβεστικῆς οὕτως, ὥστε ἐν τῷ κινδύνῳ νὰ δύναται μετὰ γνώσεως ἀκριβοῦς νὰ παράσχῃ πανταχοῦ πᾶσαν βοήθειαν ἀποτελεσματικῶς.

Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ σώματος διατίθενται 112 ἵπποι, ὧν ἕκαστος κατὰ μέσον ὅρον ἔχει ἀξίαν μὲν 1,178 μάρκων (=1,472,50 φρ.), ἡλικίαν δὲ 8—9 ἐτῶν καὶ μέγεθος 1,75 τοῦ γαλλικοῦ μέτρου. Οἱ ἵπποι οὗτοι κατατεταγμένοι εἰς 56 ζεύγη εἶνε διῃρημένοι εἰς τοὺς πέντε λόχους ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν ἑκάστου. Καὶ 51 μὲν ζεύγη εὑρίσκονται δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐπισεσαγμένα πρὸς ζεῦξιν, τὰ δὲ λοιπὰ πέντε, ἐκ περιτροπῆς μεταξὺ τῶν 56 ἐκλεγόμενα, διατελοῦσιν εἰς ἐφεδρείαν, ἓν ζεῦγος παρ' ἑκάστῳ λόχῳ.

Τὸ ἑξῆς σκεύη διαθέτει διὰ τὴν ὑπηρεσίαν του τὸ σῶμα: 21 μεγάλας χειροκινήτους ἀντλίας, ὧν 10 εἰς ἄμεσον ἐφεδρείαν, 17 ἁμάξας διὰ μεταφορὰν σωλήνων, ὧν 2 εἰς ἐφεδρείαν, 4 τροχοκινήτους κάδους πάντας εἰς ἐφεδρείαν, 15 ἁμάξας πρὸς μεταφορὰν πυροσβεστῶν, ὧν 2 εἰς ἐφεδρείαν, 4 ἁμάξας ἐργαλείων, 1 ἀντλίαν μικτοῦ συστήματος δι' ἀερίου καὶ ἀτμοῦ κινουμένην, 1 προβλεπτικὸν ὕδατος καὶ σωλήνων φορεῖον, 1 σκευαγωγὸν ἅμαξαν μετὰ σιδηρᾶς μηχανικῆς διασωστικῆς κλίμακος, 7 ἀτμοκινήτους ἀντλίας, ὧν 2 εἰς ἐφεδρείαν καὶ 8 σωληνοφορεῖα. Ἐκτὸς δὲ τούτων σημαντικὸν ἀριθμὸν προφυλακτικῶν κατὰ τῆς θερμότητος καὶ τοῦ καπνοῦ στολῶν, ἀναπνευστηρίων συσκευῶν, ἀσφαλιστικῶν φανῶν, σωστικῶν συσκευῶν τοῦ Flinker καὶ ἄλλων ἐργαλείων καὶ σκευῶν.

Ἀλλ' ὄντος ἐνταῦθα τοῦ λόγου περὶ τῶν μηχανικῶν σκευῶν, ὀφείλω νὰ μνημονεύσω ἰδιαιτέρως δύω τινῶν. Πρῶτον τῆς σκευαγωγοῦ ἁμάξης, ἥτις ὅμως καὶ ἄνδρας ταὐτοχρόνως μεταφέρει πάντοτε, τῆς μετὰ σιδηρᾶς μηχανικῆς διασωστικῆς κλίμακος. Ἡ σιδηρᾶ αὕτη διασωστικὴ κλίμαξ ἀναπτύσσεται, στερεώτατα ὀρθουμένη, δι' ἁπλουστάτου τινὸς μηχανισμοῦ αὐτομάτως ἀνεγειρομένων καὶ προσαρμοζομένων τῶν διαφόρων αὐτῆς τεμαχίων, εἰς ὕψος κατ' ἀρέσκειαν μέχρις 24 ½ μέτρων ἐντὸς 4 ½ λεπτῶν τῆς ὥρας! Δι' εὐκολωτάτης δὲ καὶ ταχύτατα ἐκτελουμένης περιστροφῆς τῆς βάσεως προφθάνει νὰ προσφέρῃ τὴν σωστικὴν αὐτῆς συνδρομὴν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἀπὸ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου.

Τὸ δεύτερον μηχανικὸν ἀντικείμενον, οὗτινος ἰδιαιτέρα μνεία δέον νὰ γείνῃ, εἶνε ἡ δι' ἀτμοῦ καὶ ἀερίου κινουμένη ἀντλία, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κ. Witte ἐπινοηθεῖσα. Ἐν ἄλλῃ ἴσως πολιτείᾳ ὁ κ. Witte, αὐτὸς ὢν ὁ διοικητὴς τοῦ σώματος καὶ ὁ μόνος μετ' αὐθεντείας εἰδικὸς καὶ ἁρμόδιος νὰ παραδεχθῇ ἢ ἀπορρίψῃ τελειοποίησίν τινα τῶν ὀργάνων, θὰ εἰσῆγεν ἀμέσως τὴν ἰδίαν ἐφεύρεσιν καὶ ἐξησφαλισμένος ὢν διὰ προνομίου ἐφευρέσεως (patent) θὰ κατώρθου νὰ πλουτίσῃ ἐντὸς ὀλίγου. Ἀλλ' ὁ κ. Witte ἐφρόντισε μὲν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐφεύρεσίν του διὰ τοιούτου προνομίου, τὴν περαιτέρω ὅμως συνηγορίαν περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς τελειοποιήσεώς του ἀνέθετο εἰς τὴν εὐγλωττίαν τῶν ἀποτελεσμάτων αὐστηρᾶς πειραματικῆς ἐξετάσεως. Οὕτω λοιπὸν ἐξ ὀργάνων, ὧν ἐμελετᾶτο ἡ διὰ πρώτην φορὰν εἰσαγωγή, κατηρτίσθη τὸ *πειραματικὸν ἄγημα* συγκείμενον ἐκ τῆς σκευαγωγοῦ ἁμάξης μετὰ τῆς σωστικῆς σιδηρᾶς κλίμακος καὶ τῆς σωστικῆς συσκευῆς τοῦ Flinker, περὶ ὧν ἀνωτέρω ὁ λόγος, ἐκ τοῦ προβλεπτικοῦ ὕδατος καὶ σωλήνων φορείου, προωρισμένου διὰ τὴν πρώτην καταπολέμησιν τοῦ πυρός, καὶ ἐκ τῆς δι' ἀτμοῦ καὶ ἀερίου κινουμένης ἀντλίας τοῦ κ. Witte. Τὸ πειραματικὸν τοῦτο ἄγημα σταθμεύει ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1883 ἐν τῷ κεντρικῷ καταστήματι τῆς διοικήσεως καὶ ἐκπέμπεται εἰς ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς εἰς τὴν περιφέρειαν τούτου ἐπισυμβαινούσας πυρκαϊάς. Ἡ *ἔκθεσις* μνημονεύουσα τῶν μέχρι τοῦδε τελεσθέντων πειραμάτων ἀναφέρει ὅτι πάντα τὰ μηχανήματα ταῦτα ἀπεδείχθησαν ὄντα οὕτω κατεσκευασμένα, ὥστε «δὲν προκύπτουσιν ἄξιαι μνείας βραδύτητες, αἵτινες ἄλλως εἰς ὀλιγώτερον χρονικὸν διάστημα ἠδύναντο νὰ ἐξομαλυνθῶσιν· εἰς τινας μάλιστα περιστάσεις τὸ πυροσβεστικὸν τοῦτο ἄγημα ἐπετάχυνεν εἰς ἐξόχως εὐνοϊκὸν σημεῖον τὰς πυροσβεστικὰς ἐργασίας καὶ παρουσίασε σημαντικὴν ὑπεροχὴν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ συνήθη πυροσβεστικὰ ἀγήματα». Καὶ ὅμως μεθ' ὅλα ταῦτα νῦν παρασκευάζεται ἡ *εἰσήγησις μόλις* διὰ τὴν γενικὴν αὐτῶν παραδοχήν.

Τὰ κυριώτερα προτερήματα τῆς ἐφευρέσεως τοῦ κ. Witte συνοψίζονται οὕτωσίν: Ἀφοῦ εἶνε ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἡ ἀτμοκίνητος ἀντλία εἶνε ἀσυγκρίτως ἀποτελεσματικωτέρα τῆς χειροκινήτου, εὐκταῖον θὰ ἦτο νὰ εἴχομεν ἀμέσως ἀπὸ τῶν πρώτων ἐργασιῶν, ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ πυροσβεστικοῦ ἀγήματος εἰς τὸν τόπον τῆς πυρκαϊᾶς, τὴν συνδρομὴν μιᾶς ἀτμοκινήτου ἀντλίας. Ἀλλ' αἱ πρὸς καταπολέμησιν τοῦ πυρὸς ἐργασίαι οὐδεμίαν ἐπιτρέπουσιν ἀπώλειαν χρόνου, καὶ διὰ τοῦτο, τῆς ἀτμοκινήτου ἀντλίας ἀπαιτούσης χρονικόν τι διάστημα μέχρι θερμάνσεως τοῦ ὕδατος καὶ

[1]. Σημειωτέον, ὅτι οἱ ἄνδρες ὅλων τῶν σταθμῶν τίθενται ἐπὶ ποδὸς καὶ παρασκευάζουσι πάντα πρὸς ἔξοδον ἅμα τῷ προειδοποιητικῷ κωδωνισμῷ.

[2]. Τούτου ὄντος τοῦ ἀνωτάτου ὅρου, ὁ μέσος θέλει περιορισθῆ εἰς 5—6 πρῶτα λεπτά, ἤτοι κατὰ 4—5 ὀλιγώτερον τοῦ νῦν.

ἀναπτύξεως ἐπαρκοῦς ἀτμοῦ ὅπως τεθῇ ἡ μηχανὴ εἰς κίνησιν, ἐκ τῶν προτέρων ἀδυνάτου οὔσης διὰ πολλοὺς λόγους τῆς εἰς ἕκαστον σταθμὸν ὑπάρξεως μιᾶς ἑτοίμου ὑπὸ ἀτμὸν ἀντλίας, προτιμᾶται ἡ χειροκίνητος διὰ τὰς πρώτας πυροσβεστικὰς ἐργασίας. Ὁ κ. Witte ἐφαρμόσας γνωστὰς ἀρχὰς ἀπεσόβησε πᾶσαν ἀπώλειαν χρόνου. Διότι ἡ μηχανὴ δύναται νὰ τεθῇ εἰς κίνησιν ἅμα τῇ ἀφίξει εἰς τὸν τόπον τῆς πυρκαϊᾶς δι' ἀερίου ἀναπτυσσομένου ἐντὸς τοῦ ἀτμολέβητος. Πρὸς τοῦτο παρὰ τὸν λέβητα τῆς ἀτμομηχανῆς ἐτοποθέτησε κατὰ πλάτος δύο σιδηρᾶς φιάλας, εἰς σχῆμα σωλήνων, περιεχούσας ὀκτὼ χιλιόγραμμα ἀνθρακικοῦ ὀξέος εἰς ὑγρὰν κατάστασιν. Αἱ φιάλαι αὗται συγκοινωνοῦσι μετὰ τοῦ ἀτμολέβητος διὰ σωλήνων. Ἀνοιγομένης τῆς ἀσφαλιστικῆς δικλεῖδος τῶν σωλήνων τούτων καὶ ἀφιεμένης οὕτως ἐλευθέρας τῆς εἰσπηδήσεως τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐντὸς τοῦ ἀτμολέβητος, ἀναπτύσσεται ἐκεῖ αὐτοστιγμεὶ ἀέριον μέχρι τεσσάρων κυβικῶν μέτρων, ὅπερ παράγει κινητήριον δύναμιν 80 — 90 ἀτμοσφαιρῶν. Ὑπολογισθείσης δὲ τῆς διαρκείας τῆς κινητηρίου ταύτης δυνάμεως, ἀπεδείχθη ὅτι αὕτη ἐξαρκεῖ μέχρις οὗ ὁ μηχανικὸς παρασκευάσῃ διὰ τοῦ πυρὸς ἀτμόν, ὅτε ἡ μηχανὴ ἐξακολουθεῖ ἄνευ διακοπῆς νὰ κινῆται, οὐχὶ πλέον δι' ἀερίου, ἀλλὰ δι' ἀτμοῦ. Εἶνε περιττὸν νὰ ὑποδείξω ἐνταῦθα τὴν σημαντικότητα τῆς ἐπινοήσεως, ἀφοῦ τὰ πρακτικὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς ἀπεδείχθησαν πολὺ ἀνώτερα ἢ ὡς μετριοφρόνως περιγράφονται ἐν τῇ *Ἐκθέσει* διὰ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθεισῶν φράσεων.

Ποῖα εἶνε τὰ ἀποτελέσματα τῆς δράσεως τοῦ οὕτως ὠργανισμένου καὶ διὰ τόσῳ τελείων ὀργάνων ἐφωδιασμένου πυροσβεστικοῦ τούτου σώματος ἀποδεικνύουσιν αἱ ἑξῆς ὀλίγαι στατιστικαὶ σημειώσεις· Κατὰ τὸ 1883 συνέβησαν ἐν Βερολίνῳ 1923 πυρκαϊαί, ἐξ ὧν εἰς 711 μόνον παρέστη ἀνάγκη νὰ προσκληθῶσι πυροσβέσται, τῶν λοιπῶν μικρῶν πυρῶν ἀποσβεσθεισῶν ἄνευ πυροσβεστικῆς βοηθείας ὑπὸ τῶν ἐνοίκων, καὶ ἐκ τῶν 711 πάλιν μόνον εἰς 128 παρέστη ἀνάγκη νὰ ἐνεργήσωσιν ἀντλίαι. Ἑκάστη τῶν 711 πυρκαϊῶν ἀπεσβέσθη κατὰ μέσον ὅρον εἰς χρονικὸν διάστημα 58 λεπτῶν τῆς ὥρας. Καὶ εἰδικώτερον, ὁ μέσος ὅρος τοῦ δαπανηθέντος χρόνου πρὸς ἀπόσβεσιν μεγάλων μὲν πυρκαϊῶν ἦτο ὧραι 5, 20', μετρίων δὲ ὧραι 1,46' καὶ μικρῶν μόνον λεπτὰ 42. Ἐν συνόλῳ αἱ 711 αὗται πυρκαϊαὶ ἀπεσβέσθησαν εἰς χρονικὸν διάστημα 692 ὡρῶν καὶ 34 λεπτῶν.

Καὶ ἐπειδὴ περιεπλέχθημεν εἰς στατιστικὰς πληροφορίας, αἵτινες τόσον εὐχαρίστως ἀναγινώσκονται καὶ ὧν βρίθει ἡ *Ἔκθεσις*, ἣν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, σημειοῦμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ ἀκρίβεια τῶν ὑπολογισμῶν πάντων παρὰ τῷ πυροσβεστικῷ σώματι τοῦ Βερολίνου φθάνει εἰς τοιοῦτο σημεῖον ὥστε ὑπελογίσθη ἔτι καὶ τὸ ὕδωρ ὅπερ ἐκ τῶν τῆς πόλεως ὑδραγωγείων καὶ φρεάτων καθὼς καὶ ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν τοιούτων ἐδαπανήθη πρὸς ἀπόσβεσιν ἑκάστης πυρκαϊάς. Ἐχρειάσθη λοιπὸν διὰ τὰς 128 πυρκαϊᾶς, καθ' ἃς αἱ ἀντλίαι ἐνήργησαν 6,196,464 λίτραι ὕδατος, ἤτοι δι' ἑκάστην πυρκαϊάν, εἰς τὴν ἀπόσβεσιν τῆς ὁποίας ἐνήργησαν ἀντλίαι, ἐξωδεύθησαν 48,410 λίτραι ὕδατος κατὰ μέσον ὅρον. Σημειωτέον δὲ ὅτι διὰ τὰς 21 πυρκαϊὰς ἐκ τῶν 128 ἐδαπανήθησαν τὰ 95,56 ἑκατοστὰ τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τοῦ δαπανηθέντος ὕδατος ἕνεκα τῶν κατὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας διαστάσεων τοῦ πυρός.

Ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων βεβαίως τῆς δραστηριότητος καὶ τελειότητος τοῦ σώματος τούτου πρέπει νὰ θεωρηθῇ καὶ τὸ ὅτι καίτοι ὁ ἀριθμὸς τῶν πυρκαϊῶν ἐν γένει κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1873 δεκαετίαν αὐξάνει κατ' ἔτος σπουδαίως, ὁ ἀριθμὸς ὅμως τῶν μεγάλων καὶ μετρίων πυρκαϊῶν βαθμιαίως ἐλαττοῦται κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὅπερ ἀποδεικνύει, πόσον ἀποτελεσματικῶς οἱ πυροσβέσται τοῦ Βερολίνου περιορίζουσι τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ πυρός. Ὁ κατωτέρω πίναξ ἐμφαίνει τὸν ἐξ ἑκάστης κατηγορίας πυρκαϊῶν ἐτήσιον ἀριθμὸν αὐτῶν κατ' ἀναλογίαν ἐπὶ τοῖς ἑκατόν.

ΕΤΗ	ΑΝΑΛΟΓΙΑΙ ΕΠΙ ΤΟΙΣ 100 ΕΞ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΠΥΡΚΑΪΩΝ ΕΤΗΣΙΩΣ			
	Μεγάλαι	Μέτριαι	Μικραὶ	Ἄθροισμα
1873	4,9	8,3	86,8	100
1874	4,7	7,9	87,4	100
1875	3,8	5,6	90,6	100
1876	2,2	5,2	92,6	100
1877	2,2	3,8	94,0	100
1878	1,8	4,2	94,0	100
1879	1,8	3,4	94,8	100
1880	2,0	3,9	94,1	100
1881	2,1	3,6	94,3	100
1882	1,5	4,5	94,0	100
Ἐν ὅλῳ κατὰ τὴν δεκαετίαν	27,0	50,4	922,6	1000

Ἦτο δὲ φυσικόν, ὅτι τοιαῦτα εὐάρεστα ἀποτελέσματα ἔμελλον νὰ ὠφελήσωσι καὶ τὰς πυρασφαλιστικὰς ἑταιρίας. Ὄντως δὲ αἱ ἐν συνόλῳ ἀποζημιώσεις πασῶν τούτων περιωρίσθησαν κατὰ τὸ 1883 διὰ μὲν τ' ἀκίνητα εἰς 82 Pfennige (ἓν Pfennig = 1,25 τοῦ ἑκατοστοῦ τοῦ φράγκου) ἐπὶ 1000 μάρκων τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τῶν ἀσφαλειῶν, διὰ δὲ τὰ κινητὰ εἰς 61 Pfennige ἐπὶ 1000 μάρκων τοῦ ὁλικοῦ ποσοῦ τῶν ἀσφαλειῶν. Οὕτω βεβαίως ἐξηγοῦνται καὶ τὰ μεγάλα μερίσματα, ἅτινα αἱ ἀσφαλιστικαὶ ἑταιρίαι ἐν Γερμανίᾳ, μεθ' ὅλην τὴν ἀπίστευτον πληθὺν τοιούτων, διανέμουσι τοῖς μετόχοις αὐτῶν. Εὐνόητον δέ, ὅτι τὰ κέρδη ταῦτα δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διαφύγωσι τὴν προσοχὴν τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως, ἥτις σήμερον μελετᾷ τὴν ἐκπολιτείασιν

(Verstaatlichung) τῶν ἀσφαλιστικῶν ἐν γένει ἑταιριῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ οἰκονομολογικοῦ προγράμματος τοῦ Βίσμαρκ.

Πόση ἡ δαπάνη διὰ τὴν συντήρησιν τοιούτου σώματος; ἠθελέ τις βεβαίως ἐρωτήσει. Εἰς 1,327,548 μάρκων ἀνῆλθον αἱ δαπάναι αὗται κατὰ τὸ 1883 ἀποκλειστικῶς διὰ τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα, εἰς ὃ ποσὸν προσθετέον καὶ 59,054 μάρκα διὰ τὰς δαπάνας τῶν τηλεγράφων τῆς πόλεως· ὥστε ἐν συνόλῳ 1,386,602 μάρκα ἀπαιτοῦνται δι' ὅλην τὴν τελειότητα ταύτην. Ὁμολογήσωμεν, ὅτι εἶνε πολὺ ὀλίγα!

Πρὶν καταλήξω δέον ν' ἀναφέρω ὅτι οἱ πυροσβέσται τοῦ Βερολίνου κατὰ τὸ 1883 προσέφερον ἀποτελεσματικῶς τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, ἐκτὸς πυρκαϊῶν, εἰς 32 περιπτώσεις καθ' ἃς ἐπρόκειτο νὰ ἐκθάψωσι καταπλακωθέντας ἀνθρώπους, ἢ νὰ κρημνίσωσιν ἐπικινδύνους οἰκοδομάς, ἢ νὰ κενώσωσι πλημμυρήσαντας χώρους, ἢ ἄλλα παρόμοια νὰ ἐπιχειρήσωσι. Ἐπίσης ἰδιαιτέρας μνείας ἄξιον εἶνε, ὅτι θύματα τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τοῦ καθήκοντος ἀριθμεῖ ἐν ἔτει 1883 τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα τρεῖς μὲν νεκροὺς ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ πυρός, ὧν εἷς ἀξιωματικός, ἓξ δὲ πληγωμένους, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπικινδύνως.

Με τὴν σημείωσιν ταύτην τῶν ἀτυχῶν ἀλλ' εὐγενῶν θυμάτων ἤθελον κλείσει τὸ ἀρθρίδιον τοῦτο, ἂν δὲν ἐνόμιζα ὅτι δέον νὰ μνημονεύσω καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ ὁ ἡγεμονικὸς οἶκος τῆς Πρωσσίας, αἱ ἀρχαὶ καὶ οἱ πολῖται, δεικνύουσι ὑπὲρ τῶν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πλησίον προκινδυνευόντων ἀνδρῶν. Οὕτως ἡ μὲν αὐτοκράτειρα δέχεται κατ' ἔτος τὸν διοικητὴν κ. Witte εἰς ἀκρόασιν, παρουσιάζοντα αὐτῇ τοὺς ἐκ τοῦ σώματος διακριθέντας ἐν τοῖς κινδύνοις καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ, πάντες δ' οὗτοι λαμβάνουσιν ἀπὸ τῶν ἰδίων χειρῶν της πολύτιμα ἐνθυμήματα. Εἰς τὴν ὡραίαν ταύτην τελετὴν παρίσταται πάντοτε ὁ γέρων αὐτοκράτωρ καὶ ἄλλα μέλη τῆς ἡγεμονικῆς οἰκογενείας. Μεθ' ὑπερηφανείας ἀφ' ἑτέρου ὁ διάδοχος ὁδηγεῖ πάντοτε τοὺς ἐν Βερολίνῳ ξενιζομένους βασιλεῖς καὶ πρίγκιπας εἰς τὰ γυμνάσια τοῦ σώματος καὶ ἐπιδεικνύει αὐτοῖς τὴν τελειότητα πάντων. Τοιαύτας ἐπιθεωρήσεις ἐποιήσαντο κατὰ τὸ 1883 οὐχὶ μόνον συνεχῶς ὁ διάδοχος, οἱ υἱοί του καὶ ἄλλοι Γερμανοὶ πρίγκιπες, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ξένων ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας, ὁ διάδοχος τοῦ αὐστριακοῦ θρόνου, ὁ δοὺξ τοῦ Connaught καὶ ἄλλοι. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἠθικῶν τούτων ἀμοιβῶν, χρηματικὰ βραβεῖα ἀπονέμουσιν ἑκάστοτε τοῖς διακριθεῖσιν ἐκ τοῦ σώματος ἡ δημαρχία τοῦ Βερολίνου καὶ αἱ διάφοροι ἑταιρίαι.

Τοιοῦτο ἐν σκιαγραφίᾳ τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα τῆς γερμανικῆς πρωτευούσης. Καὶ προκειμένου νὰ καταλήξω ἐνταῦθα, οὐδένα ἄλλον ἐπίλογον εὑρίσκω ἁρμοδιώτερον, ἢ τὴν εὐχήν, ν' ἀποκτήσωσί ποτε αἱ Ἀθῆναι τοιαύτην τινὰ τελειότητα.

Ἐν Βερολίνῳ.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Ν. ΡΟΥΚΗΣ

ΕΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΧΩΡΑ

ΕΞ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΩΝ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΝ

Γ'

Ἀπὸ Τυρνόβου εἰς Ρουστσούκιον.

Ἀμαξιτοὶ ὁδοὶ ἐν Βουλγαρίᾳ. — Ὄψις τοῦ ἐδάφους ἐκεῖθεν τοῦ Τυρνόβου. — *Μπέλλα*. — Γενικὸν στρατηγεῖον ἐπὶ τοῦ πολέμου. — Ἡ μεγάλη γέφυρα τοῦ Γιάντρα. — Ὁ Μακεδὼν ἀρχιτέκτων. — Τὸ δάσος τῆς Μπέλλας. — Τὸ φάσμα τῶν λῃστῶν.—Οἱ φόβοι ἑνὸς ἀξιωματικοῦ. — Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ὁροφυλακῆς. — « Ἂς σᾶμε Τσερνογόρσκη ». — Ἀνδραγάθημα τοῦ ἀξιωματικοῦ. — Τρεστενίκ. — Ἔμπροσθεν τοῦ Ρουστσουκίου. — Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ μετὰ τοῦ συνοδοιπόρου μου. — Τὸ **Ρουτσούκιον**. — Ἡ μεγάλη ὁδός. — Ἓν ἱστορικὸν αὐτῆς. — Εἷς πασσᾶς καὶ εἷς Ρωμηός. — — Ἡ εἰκὼν τῆς πόλεως. — Ἐπιστροφὴ εἰς Ἀθήνας.

Ἀπὸ Τυρνόβου εἰς Ρουστσούκιον εἶνε δρόμος δύω ἡμερῶν ἀκόμη. Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς πόσων χιλιομέτρων, διότι ὑπάρχει ἁμαξιτὸς καὶ καὶ κατ' ἀποστάσεις σημειοῦνται τὰ χιλιόμετρα. Οἱ Τοῦρκοι, ἂν δὲν ἔπραξαν ἄλλο τι ἐν Βουλγαρίᾳ, καὶ δὲν ὑπῆρχεν ἴσως ἄλλο τὸ πρακτέον πλὴν τῆς καλῆς διοικήσεως, ἥτις ὅμως καὶ αὐτὴ εἶνε ζήτημα ἂν θὰ ἤρκει πλέον εἰς τὴν ἐποχὴν ἡμῶν, ἐφρόντισαν τοὐλάχιστον νὰ κατασκευάσωσιν ὁδοὺς μεταξὺ τῶν κυριωτέρων αὐτῆς κέντρων, συμποσουμένας ἐν τῷ συνόλῳ εἰς 890 χιλιόμετρα. Ἀμφιβάλλεται ἐὰν οἱ ἐλευθερωθέντες ἤδη Βούλγαροι προσέθηκαν ἔκτοτε καὶ δέκα μόνον, ἵνα συμπληρώσωσι τὰ 900. Τούτου λεχθέντος ἐν παρόδῳ, ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ὁδὸν ἡμῶν καὶ ἐξακολουθοῦμεν τὴν πορείαν.

Δύω ἡμερῶν δρόμος· ἑπτὰ ὡρῶν τὴν πρώτην καὶ ἐννέα τὴν δευτέραν ἐφ' ἁμάξης, καὶ οὐδὲν τὸ θελκτικόν. Μετὰ τὴν ἔξοδον ἀπὸ τῆς βορείας στενοπορίας τοῦ Τυρνόβου ἄρχεται πλέον ἡ ἀγροικοτέρα φύσις καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι Ρουστσουκίου. Αἱ πεδιάδες δὲν εἶνε πλέον πεδιάδες, ἀλλ' ἀνώμαλα ἐδάφη τραχέως καλλιεργημένα καὶ τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν — εἶνε 29 σεπτεμβρίου — μὲ τοὺς θερισμένους ἀγρούς, τὰ ξηρὰ στελέχη τῶν ἀραβοσίτων καὶ τὰς ἀνηρότους ἐκτάσεις ἀναδύουσιν ὡς κεφαλὴ κοζάκου μὲ τὴν φρικιῶσαν κόμην ὕστριχος. Μόλις κατ' ἀποστάσεις τὸ ἔδαφος ἀνυψοῦται χαύνως ἵνα σχηματίσῃ λοφίσκον τινά, ὁ ὁποῖος ὅμως πόρρω ἀπέχει ν' ἀναπαραστήσῃ τὰς μικρὰς ἐκείνας ἀναδύσεις τῶν διακλαδώσεων τοῦ Αἵμου μὲ τὴν σφριγῶσαν αὐτῶν βλάστησιν, καὶ ἐπαναπίπτει πλαδαρὸς εἰς τὴν πρώτην του κατάστασιν. Δένδρα σπάνια, καὶ σχεδὸν οὐδέν. Μόλις ἓν ἢ δύω χωρία, τὰ πρῶτα ἀπὸ

Τυρνόβου, παριστῶσι γραφικὸν ὀλίγον θέαμα, τὰ δ' ἐντεῦθεν πλέον ἀναφαίνονται μεταξὺ ψιλῶν κοιλάδων κρυπτομένων ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὅσον καὶ ἀπὸ τῶν ἀνέμων. Οἱ χωρικοὶ ἀπαθεῖς, ψυχροί, ἀναίσθητοι ἐλαύνουσι διὰ τῶν λυπρῶν κοιλάδων μεταλαμβάνοντες τῆς ὄψεως οὐχ ἧττον ἢ καὶ τῆς φύσεως αὐτῶν. Καὶ ἂν δὲν ἦτο ὁ Γιάντρας ὅστις διαρρέων ἤρεμος κατορθοῖ ἐνιαχοῦ νὰ δίδῃ ζωηρότητά τινα εἰς τὰς ἀπεράντους αὐτὰς ἐκτάσεις, θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι ἀληθῶς διέρχεται διὰ στεππῶν. Δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι εἶνε τὸ ἀκαλλέστερον καὶ τὸ μᾶλλον ἀπειρόκαλον μέρος τῆς Ἰλλυρικῆς, μολονότι πράγματι τὸ μέρος τοῦτο δὲν εἶνε τὸ μόνον τοιοῦτον τῆς βορειοτέρας Βουλγαρίας. Ἡ ἱστορία διῆλθε δι' αὐτοῦ χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἴχνος διαβάσεως καὶ χωρὶς νὰ δώσῃ τὴν ἐλαχίστην εἰς τὸν τόπον ἔκφρασιν, καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ τις ἐντεῦθεν ἰδέαν τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ, θὰ ἐλάμβανε τῳόντι τὴν χειρίστην. Εὐτυχῶς εἴδομεν ἤδη τὸ Γάβροβον, τὸ Τύρνοβον, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις ἑκατέρωθεν τοῦ Αἵμου, αἵτινες κάμνουσιν ὑμᾶς ν' ἀμφιβάλλητε ἂν δικαιοῦσθε νὰ τὸν κατατάξητε εἰς τὴν κατωτάτην κλίμακα.

Εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ μεταξὺ Τυρνόβου καὶ Μπέλλας ἀπαντᾷ ὁ σταθμὸς τοῦ χωρίου Κότσινα, ἑνὸς τῶν ὀλίγων χωρίων τῶν διεσπαρμένων κατὰ τὸ τμῆμα τοῦτο τοῦ βουλγαρικοῦ κόσμου, οὐχὶ χείρονος τῶν ἄλλων· ἀλλ' ἐν Μπέλλᾳ πλέον, ἐντεῦθεν τῆς πόλεως καὶ τοῦ Γιάντρα, ὅστις προϋπαντᾷ πάλιν ὑμᾶς ῥέων ἤδη μεγαλοπρέστατος, εἰς ἀπόστασιν τινὰ θὰ εὕρητε τὸ «Han national», ἢ Ξενοδοχεῖον τῆς Βερκόφτσας, ὅπου θὰ διέλθητε τὴν νύκτα. Εἶνε δὲ εὐρύτατος περίβολος, παρέχων ἄσυλον εἰς ζῶα καὶ ἀνθρώπους. Ἡ πόλις φαίνεται κατέναντι πρὸς ἀνατολὰς ἐντὸς σχισμάδος διακεχυμένη ἐφ' ἑκατέρων τῶν πλευρῶν. Δύω μιναρόπυργοι δηλοῦσιν ὅτι ἦτο ἄλλοτε ἑστία Τούρκων, καὶ φαίνεται ὅτι καὶ σήμερον οἱ πλεῖστοι τούτων δὲν ἐγκατέλειψαν αὐτήν. Ὡς πόλις καὶ μοναδικὴ μάλιστα μεταξὺ Ρουτσουκίου καὶ Τυρνόβου ἔχει πᾶν ὅ,τι συνεπάγεται ἡ περιωπὴ αὐτῆς, τὸν ἔπαρχον, τὸν δήμαρχον μὲ τὸ δημοτικὸν αὐτοῦ συμβούλιον, τὸν μοίραρχον καὶ τὸ τηλεγραφεῖόν της. Κατὰ τὴν ἄφιξιν ἡμῶν ὅλον αὐτὸ τὸ ἐπίσημον προσωπικόν, συνοδευόμενον ὑπὸ τῶν κιδαροφόρων δημάρχων ὀθωμανικῶν χωρίων, οἵτινες ἦσαν πράγματι σπουδαῖοι παράγοντες ἐν τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, καὶ ἀκολουθούμενον ὑπὸ ἀριθμοῦ χωροφυλάκων, ἐπανήρχετο ἐκ περιοδείας ἣν ἐπεχείρησεν εἰς τὰ διάφορα χωρία πρὸς λῆψιν μέτρων κατὰ τῆς λῃστείας. Ἀλλὰ δὲν ἦσαν αὐτοί, οἵτινες θὰ ἐνέπνεον τὸν τρόμον τοῖς λῃσταῖς, ἄλλος τις ἦν ἐκεῖνος, ὅστις ἐπὶ τῶν ἀγρίων δασῶν τῆς Μπέλλας, ὡς ἀληθὴς μονάρχης τοῦ βουνοῦ ἠδύνατο νὰ σᾶς εἴπῃ· «Περάσατε ἀφόβως, ἐν τῇ περιφερείᾳ μου δὲν ὑπάρχει πλέον φόβος. Ἐγὼ σᾶς ἐγγυῶμαι». Κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἡ Μπέλλα ὑπῆρξεν ἐπ' ὀλίγον χρόνον καὶ γενικὸν στρατηγεῖον τῶν Τούρκων, καὶ ἐκεῖθεν ἀπηυθύνθησαν οὐκ ὀλίγα τηλεγραφήματα ἀγγέλλοντα μάχας καὶ νίκας. Ἕως οὗ μίαν ἡμέραν τὸ τηλεγραφεῖον τῆς Μπέλλας ἔπαυσε πλέον ὁμιλοῦν. Ἦτον ἔκτοτε εἰς ξένας χεῖρας.

Μέχρι τῆς ἑσπέρας ἔχει τις εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πόλιν καὶ νὰ διέλθῃ καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐπὶ τοῦ Γιάντρα λιθόκτιστον γέφυραν. Εἶνε ἔργον ἀληθῶς ὡραῖον, στερεὸν καὶ μεγαλοπρεπές, ἔχον ἔκτασιν ἑκατὸν περίπου μέτρων καὶ πολλὰς ἀψίδας καὶ ἐστοίχισε, λέγουσι, μόλις 20 χιλ. φράγκων. Εἶνε δὲ καὶ αὕτη ἔργον τοῦ Μιδχὰτ πασσᾶ, οἱ δὲ Βούλγαροι καυχῶνται καὶ διὰ τὸν ἀρχιτέκτονα ὅστις ὑπῆρξε Βούλγαρος ἐπίσης ἀλλὰ Μακεδών. Ἀλλ' οἱ Μακεδόνες αὐτοὶ ἐγκλιματίζονται μὲν εἶνε ἀληθὲς εἰς τὸ βουλγαρικὸν ἔδαφος, δὲν πρέπει ὅμως καὶ νὰ παραλείψῃ τις ὅτι ἐγκλιματίζονται πάντοτε ὑπὸ τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ Μακεδόνος, οὐδὲ λησμονοῦσιν ὅτι ἡ πατρὶς αὐτῶν δὲν εἶνε Βουλγαρία. Τίς οἶδεν ἂν ἐνδομύχως δὲν τρέφουσι τὸν μυστικὸν πόθον ὅτι οὐδὲ πρέπει νὰ χρωματισθῇ τοιαύτη ἡ χώρα ἡ παραγαγοῦσα τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Ἀριστοτέλη.

Ἡ νὺξ παρέρχεται καὶ ἐν τῷ χανίῳ τῆς Μπέλλας ὡς παρέρχεται καὶ ἀλλαχοῦ, ἀλλ' οὐχὶ τῳόντι ὑπὸ τὰς ἀρίστας ἐντυπώσεις, ὅτε ἔσχε τις πρὸ ὀφθαλμῶν ἀρτίως μαρτύρια τῆς ὑπάρξεως λῃστείας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τὴν πομπικὴν περιοδείαν τῶν ἀρχῶν τῆς Μπέλλας. Μεταξὺ Μπέλλας καὶ Ῥουστσουκίου ὑπάρχει πράγματι ἱκανὴ δασώδης ἔκτασις, ἀσφαλὲς τῳόντι κρησφύγετον διὰ λῃστείαν, καὶ φαίνεται ὅτι οἱ Τοῦρκοι τῶν μερῶν εἶχον ἐπωφεληθῆ τὸ ἔδαφος πρὸς λῃστρικὰς κερδοσκοπίας οὐδὲν ἧττον ἢ ὅπως ἐμπνεύσωσι τρόμον τοῖς Βουλγάροις. Τὴν ἐπιοῦσαν ἐμέλλομεν νὰ διέλθωμεν τὸ δάσος, θαμνῶδες, εἶνε ἀληθές, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἀπέκρυπτε τὸν ὁρίζοντα δι' ἰσχυρᾶς φυτείας· ἀλλ' εἶχεν ἐξ ἄλλου ἀτελευτήτους ἑλιγμοὺς καὶ ἐνῷ εὑρίσκετό τις πρότερον ἐν ἀνοικτῷ ὁρίζοντι, αἴφνης ἐβυθίζετο εἰς ἕνα ἑλιγμὸν ὅπου εὑρίσκετο μόνος μετὰ τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ ἐν στενωτάτῳ χώρῳ. Τὴν πρωΐαν ἡμεθα ἤδη καθ' ὁδόν, καὶ τὸ δάσος μετ' ὀλίγον μᾶς ἐφάνη ὡς ἀσφαλὴς λαιμητόμος πλέον.

—Καὶ εἶνε τρομεροὶ κακοῦργοι αὐτοὶ οἱ Τοῦρκοι λῃσταί, ὑπετονθόρυσεν ὁ σύντροφός μου νέος Βούλγαρος ἀξιωματικός, φέρων τὰς ἐπωμίδας ὑπολοχαγοῦ καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἤλπιζον ὅτι θὰ ὑπεστήριζε τὸ θάρρος μου, αὐτὸς τοὐλάχιστον.

— Καὶ ἐφόνευσαν πολλούς;

— Δὲν ἠξεύρω, ἀλλ' ἠξεύρω μόνον ὅτι ἑνὸς ἀξιωματικοῦ τοῦ ἀφήρεσαν τὸ ξίφος καὶ τὰς ἐπωμίδας.

Εἶπε μόλις χωρὶς νὰ προλάβῃ νὰ σκεφθῇ ὅλην τὴν ἀφέλειαν τῆς ἐξομολογήσεως, ἥτις ὅμως δὲν ἠδύνατο τῳόντι ἢ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν ἀκούοντα. Ἀληθῶς ἐγὼ οὔτε ξίφος, οὔτε ἐπωμίδας εἶχον νὰ ἀφαιρεθῶ, ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ξίφος τοῦ συντρόφου μου δὲν ἀνῆκεν εἰς ἐμὲ τῇ ἀληθείᾳ νὰ τὸ προστατεύσω. Εὐτυχῶς οὐδὲ ἐδόθη εὐκαιρία. Εἰς ἀπόστασιν ἑκατοντάδων τινῶν μέτρων ἤμεθα ἤδη εἰς τὸν πρῶτον ἑλιγμόν. Ὁ ὁρίζων ἐστενοῦτο. Ἀλλ' ἰδοὺ ἐπὶ τῆς ὑπερκειμένης τῆς στενοπορίας κορυφῆς ὁμὰς ἐνόπλων. Ὁ ἁμαξηλάτης ἐμαστίγου ἀτάραχος τοὺς ἵππους του, ἀλλ' αἱ καρδίαι τῶν ἀναβατῶν ἔπαλλον ἤδη, ἀγνοῶ τῇ ἀληθείᾳ τίνος ἐκ τῶν δύω περισσότερον. Ὁ ἀξιωματικὸς μόλις ἐτόλμησε ν' ἀνταλλάξῃ κρυφίον τι βλέμμα μετὰ τοῦ συντρόφου του, ὅπερ ἀπεικόνιζεν ὅλην τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἔφερε τὴν δεξιὰν ἐπὶ τοῦ ξίφους, προφανῶς ἵνα τὸ προφυλάξῃ. Ἀλλ' ἰδοὺ ἡμεῖς πλησιέστερον· οἱ ἔνοπλοι μένουσιν ἀκίνητοι. «Διάβολε! ἐσκέφθην. Ἀλλ' ἐὰν εἶνε λῃσταὶ αὐτοί, δὲν θὰ ἵσταντο εἰς τὸ ἐπιφανέστερον σημεῖον ὡς φρουροί». Ἀλλ' ἐσώθημεν. Οἱ ἄνθρωποι φέρουσιν ὅπλα τέλος. Εἶνε φρουροὶ τῳόντι, δύω χωροφύλακες καὶ πέντε χωρικοὶ προχείρως στρατολογηθέντες πρὸς φρούρησιν τῆς λεωφόρου. Εἶχον στοχασθῆ μακρόθεν ἤδη τὰς χρυσιζούσας ἐπωμίδας τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ ἐσκέφθησαν νὰ τῷ προσφέρωσι τὸν στρατιωτικὸν χαιρετισμόν. Ὁ δυστυχὴς ἀξιωματικὸς μόλις συνῆλθεν ὅπως ἀναλάβῃ τὴν σοβαρότητα αὐτοῦ καὶ ἀποδώσῃ τὸν χαιρετισμὸν μετά τινος ἐνδοιασμοῦ ἀκόμη. Εἰς νέον ἑλιγμὸν ἀπαντῶμεν νέαν σκοπιὰν καὶ εἰς τρίτον πάλιν ἄλλην καὶ τέλος φθάνομεν ἐπὶ περιόπτου θέσεως, ὅπου βλέπει τις μακρόθεν ἤδη καλύβην εὐρυχωροτάτην καὶ πρὸ αὐτῆς ὅμιλον ἀνδρῶν καὶ ἵππων.

— Θὰ σταθῶμεν ἐκεῖ ὀλίγον, λέγει ὁ ἀξιωματικός.

— Μάλιστα, μάλιστα, ἀπαντᾷ ὁ ἁμαξηλάτης, ὅστις ἀληθῶς ἐγνώριζε τὰ πράγματα περισσότερον παρ' ὅτι ἐφαίνετο, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ διασκεδάσῃ ἐκ τῶν προτέρων τοὺς μικροὺς φόβους τῶν πελατῶν αὐτοῦ.

Ἦτο ὁ σταθμὸς ἐκεῖνος τῶν ὀροφυλάκων εὐρύχωρος καλύβη, ἔνθα εὕρισκον ἄσυλον ἄνθρωποι καὶ ζῶα, οἱ τρεῖς ἢ τέσσαρες ἵπποι τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τῶν ὑπαρχηγῶν. Ἔμπροσθεν τῆς θύρας ἵστατο ἤδη ὁ ἀρχηγὸς μετὰ δύω ἀνθρώπων του, νέος τριακοντούτης περίπου, ἡλιοκαὴς τὴν ὄψιν, στερεᾶς κατασκευῆς, σοβαρὸς τὴν στάσιν καὶ μὲ βλέμμα ὑπερήφανον, μόλις λοχίας τὸν βαθμόν, ἀλλὰ μὲ βλέψεις ἀνεξαρτήτου ἀρχηγοῦ. Ὁ σύντροφός μου ἦτο ὑπολοχαγός, ἱστάμενος οὕτω μίαν σπιθαμὴν ὑψηλότερα ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ καὶ περιπλέον δέκα σπιθαμὰς ὡς ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς αὐτοῦ βαθμοῦ καὶ τοῦ σταδίου τῆς προαγωγῆς.

Ἐνῷ ὁ ἄλλος ἦτο ὑπαξιωματικὸς τῆς εὐκαιρίας, μόνον καλὸς διὰ τὴν φρούρησιν τοῦ ὄρους· περιττὸς ὅτε τὸ βουνὸν θὰ ἦτο πλέον ἀσφαλὲς ἄνευ αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ διαφορὰ τῶν ἀνθρώπων δὲν συνίστατο εἰς τὸν βαθμόν. Εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀξιωματικοῦ μου ὁ ἄλλος ἔλαβε μετὰ τῶν ἀνθρώπων του στάσιν στρατιωτικὴν καὶ ἔφερε σέβας πρὸς τὸν ἀνώτερον αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ βλέμμα τοῦ ὀρεινοῦ λοχίου καὶ ἡ φυσιογνωμία αὐτοῦ ἐθέριζον ἤδη τὸν ἀστικὸν ἀξιωματικόν. Πρῶτος ἔλυσε τὴν σιωπὴν ὁ δεύτερος, περιστρέφων ἐνταῦτῳ ἐν σιγάρον ὅπως ἀποφύγῃ τὸ διαπεραστικὸν ἐκείνου βλέμμα.

— Κρῖμα! νὰ μὴν ὑπάρχῃ ἀσφάλεια εἰς τὴν ἡγεμονίαν, ἐψιθύρισεν.

— Ὄχι παντοῦ, ὑπέλαβε ζωηρῶς ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς.

— Ναί, ἀλλὰ πρὸ δέκα ἡμερῶν ἀκόμη ἐλῃστευσαν ἕνα ἀξιω... καὶ ἐφάνη ὡς γνωσιμαχῶν διότι ἐξεστόμισε τὸ πρᾶγμα.

— Ἀξιωματικόν, μάλιστα, συνεπλήρωσεν ὁ ἄλλος. Εἶνε ἀληθές; τὸ ἤκουσα καὶ ἐγώ.

— Ἀληθὲς δυστυχῶς.

— Καὶ πραγματικῶς τοῦ ἐπῆραν τὸ ξίφος;

— Χμ! φαίνεται.

— Διάβολε! ὑπέλαβεν αὐστηρῶς πλέον ὁ ὀροφύλαξ· δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ δώσῃ. Καὶ ἐτόνισε τὴν τελευταίαν λέξιν

— Ναί μὰ...

— Τί μά...

— Ἦσαν πέντε καὶ ἦτο εἷς, ἦτο δὲ καὶ μετὰ τῆς κυρίας του.

Ὁ ὀροφύλαξ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν ὡς δυσπιστῶν, ἀλλὰ μὴ θέλων προφανῶς νὰ ἐπιμείνῃ περιπλέον.

— Ἀλλ' ἐδῶ πῶς εἶνε; ὑπάρχει ἄρά γε ἀσφάλεια; προσέθηκεν ἐρωτῶν ἀκόμη ὁ ἀξιωματικός.

Ἡ φιλοτιμία τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ὀροφυλάκων ἐκεντήθη.

— Εἰς τὴν περιφέρειάν μου δύνασθε νὰ ταξειδεύσητε ὅπου θέλητε, ἀπήντησεν. Ἐγὼ φυλάγω τὸ βουνόν αὐτό, κύριε ἀξιωματικέ.

— Σίρμπιν λί σί; (Εἶσαι Σέρβος;) ἠρώτησεν αὐτὸν ἐπὶ τέλους μετὰ περιεργείας ὁ ἀξιωματικός.

— Νιέτ! ἂς σὰμ Τσερναγόρσκη. (Ὄχι, εἶμαι Μαυροβούνιος).

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς εὐλαβῶς, ἐχαιρέτησεν, ἐπέβημεν τῆς ἁμάξης καὶ ἀπήλθομεν. Ἦτο πλέον φαιδρός. Εἶχεν ἐξασφαλισθῆ τῳόντι καὶ δὲν ἐφοβεῖτο τὴν ἀπώλειαν τοῦ ξίφους του, τὸ ὁποῖον ἔσυρεν ἀρειμανίως ἔπειτα εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Τρεστενίκ, καὶ ἐδιχοτόμησε γενναίως μίαν σαύραν, ἥτις εἶχε τὴν προπέτειαν νὰ διέλθῃ πρὸ τῶν βλεμμάτων αὐτοῦ.

Τὸ Τρεστενὶκ τοῦτο, κείμενον εἰς τὸ μέσον περίπου τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸ Ρουστσούκιον, εἶνε ἐν

ὄνομα ἀρκετὰ κακότροπον τῳόντι, ἀλλὰ μόνον ὄνομα· ἄλλως τὸ καλούμενον οὕτω χωρίον οὐδὲ φαίνεται ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνου ἔνθα σταματᾷ ὁ διαβάτης. Ὁ σταθμὸς γίνεται εἰς χάνιόν τι ἐπωνυμούμενον τὸ χάνι τοῦ Τρεστενίκ, ὅπερ ἐνθυμεῖταί τις ὡς ὑπάρξαν καὶ αὐτὸ γενικὸν στρατηγεῖον τῶν Τούρκων ἐπὶ τοῦ ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου καὶ σχὸν τότε καὶ τηλεγραφεῖον, ὅθεν ἐλήφθησαν οὐκ ὀλίγα τηλεγραφήματα χρονολογούμενα «Ἐκ τοῦ χανίου τοῦ Τρεστενίκ». Ἐπὶ τῶν περαιτέρω ράχεων βλέπει τις ἔτι τὰ λείψανα τουρκικῶν χαρακωμάτων ἐντὸς τῶν ἀγρῶν. Εἶνε τέλος ὁ ἔσχατος ἐσωτερικὸς σταθμὸς καὶ μετ' αὐτὸν ἄρχεταί τις ἤδη βλέπων μακρόθεν τὸ θολὸν ρεῦμα τοῦ Δουνάβεως διολισθαῖνον ἀνεπαίσθητον ἐντὸς τῶν χθαμαλῶν αὐτοῦ ὀχθῶν. Ἡ ζωή, ἧς τὰ ζωηρότερα ἴχνη φαίνεταί τις ὡσεὶ ἀπολέσας ἀπὸ τοῦ Τυρνόβου, ἄρχεται ὡσαύτως ἀναγεννωμένη ἔμπροσθεν τοῦ Ρουστσουκίου. Κατ' ἀρχὰς ἀντιπροσωπεύουσιν αὐτὴν οἱ στρατιῶται, τῶν ὁποίων μοῖρα στρατωνίζεται ἐν Ρουστσουκίῳ καὶ τῆς ὁποίας τὸ μηχανικὸν τάγμα ἐνησχολεῖτο κατ' αὐτὰς εἰς γυμνάσια κατασκευῆς ὀχυρωμάτων. Καθ' ἣν ὥραν φθάνομεν παρ' αὐτὰ οἱ στρατιῶται ἀπέρχονται ἤδη κατ' ἀποσπάσματα εἰς τοὺς στρατῶνάς των, καὶ ὁ ταξειδεύων παρ' ἐμοὶ ἀξιωματικὸς ὀρέπει ἤδη δαψιλεῖς στρατιωτικοὺς χαιρετισμούς, τοὺς ὁποίους δέχεται καὶ ἀποδίδει μετὰ τῆς μεγαλειτέρας σοβαρότητος καὶ μετὰ προφανοῦς αὐταρεσκείας, ἐνῷ στρέφεται ἐκ διαλειμμάτων πρὸς τὸν παρακαθήμενον ὡσανεὶ ἀπέτεινε τὴν σιωπηλὴν ἐρώτησιν· «Ἔ! βλέπεις ποιὸς εἶμαι ἐγώ;» εἰς ἣν κάλλιστα ἠδύνατό τις ν' ἀπαντήσῃ· «Αἔ! ξεύρω ποιὸς εἶσαι». Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἄλλος ἠδύνατο νὰ καυχηθῇ: «Ἂς σὰμ Τσερνογόρσκη!» Ἀλλ' ἤμεθα ἤδη παρὰ τὸ Ρουστσούκιον καὶ δύναται νὰ σοβαρεύηταί τις ἀσφαλῶς πλέον, ἔστω καὶ Βούλγαρος ἀξιωματικός. Μετ' ὀλίγην ὥραν θὰ ἔχῃ τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀπολύσῃ τὸν ζωστῆρα τοῦ ξίφους του, τὸ ὁποῖον εὐτυχῶς διεσώθη πλέον, καὶ ν' ἀφήσῃ αὐτὸ ἐλεύθερον συρόμενον καὶ κροτοῦν διὰ τῶν λιθοστρώτων τῆς ὁδοῦ. Διὰ τρόπου κομψοπρεποῦς ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ ξενοδοχείου μοὶ δίδει τὴν χεῖρα, κεκρυμμένην ἐν τῷ χειροκτίῳ, ἀναλαμβάνει σχῆμα γωνιῶδες καὶ μοὶ ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας του: «Συνεταξειδεύσαμεν τόσον ὡραῖα! Θὰ συναντηθῶμεν πάλιν». Αὐτὸ πλέον ἦτο περιττὸν ὀλίγον. Ἐξωδεύσαμεν ἤδη ὅλα τὰ γαλλικά μας, κεκαρυκευμένα τὰ μὲν διὰ τουρκικῶν ὀλίγων, τὰ δὲ καὶ διὰ βουλγαρικῶν λέξεων, διετρέξαμεν τὸ δάσος τῆς Μπέλλας, ἐφονεύσαμεν μίαν σαύραν, — μολονότι ἐγὼ δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι ἀθῷος εἰμὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δυστυχοῦς θύματος· συνεμερίσθην τοὺς στρατιωτικοὺς χαιρετισμούς του, μοῦ ἐρρόφησε τέλος ἓν ποτήριον ζύθου καὶ ἤδη πορευέσθω ἐν εἰρήνῃ. Ἴσως σήμερον εἶνε λοχαγός, αὔριον ταγματάρχης ἢ συνταγματάρχης, ἀλλὰ θὰ ἔχῃ πάντατε τὴν ἀνάγκην ἑνὸς Ρώσσου στρατηγοῦ καὶ ἑνὸς Μαυροβουνίου ὀροφύλακος ἵνα προφυλάττῃ τὸ ξίφος του ἀπὸ τῶν λῃστῶν — ὁ φοβερὸς σαυροκτόνος.

Καὶ τώρα — γνωρίζετε τὸ Ρουστσούκιον ὅσοι ἐταξειδεύσατε εἰς Ρουμανίαν διὰ Βάρνης. Ἐκεῖ ὅπου ὁ Δούναβις κάμνει μίαν τῶν πολλῶν αὐτοῦ στροφῶν, ἐπὶ ὄχθης ὑψηλοτέρας τοῦ ἐδάφους τῶν κοινῶν παραδουναβίων πόλεων, ὡς Τοῦρκος ἐπικαθήμενος ἐπὶ ὑψηλοτέρου ἀνακλίντρου καὶ θέλων νὰ ἔχῃ τὰ πάντα ὑπὸ τὴν ἐμφάνειαν τοῦ βλέμματος αὐτοῦ ἐγείρεται νωχελὴς ἡ πόλις αὕτη μὲ πρόσοψιν ὀθωμανικὴν καὶ βάθος βουλγαρικόν, μολονότι τὸ κέντρον αὐτῆς, ἡ καρδία ἀκριβῶς καὶ ἡ κυριωτέρα ἀρτηρία φέρει τὰ χρώματα ὅλων τῶν ἐθνῶν καὶ τὴν ὄρεξιν ρουμανικοῦ ἐδάφους, ὅπου κυλίεται ἡ βλαχικὴ ἐλευθερία τῶν ἠθῶν. Πρὸ δέκα ἐτῶν ἡ κυριωτέρα αὕτη ἀρτηρία, διελαύνουσα σήμερον δι' ὅλης τῆς πόλεως καὶ παράλληλος τῷ ποταμῷ, δὲν ὑπῆρχε πράγματι ἢ δὲν εἶχε τοὐλάχιστον τὴν σημερινὴν αὐτῆς μορφήν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ Μιδχὰτ πασσᾶς — εἶνε ἡ τρίτη φορὰ καθ' ἣν σημειοῦται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀλλὰ προκειμένου περὶ Βουλγαρίας δὲν δύναταί τις νὰ μὴ τὸ ἀναφέρῃ καὶ πολλάκις — διοικῶν τὴν Βουλγαρίαν ἠθέλησε νὰ ἔχῃ ἐν τῇ πρωτευούσῃ του τὴν κεντρικὴν ὁδὸν εὐπρόσωπον. Συγκαλεῖ τὸ διοικητικὸν αὐτοῦ συμβούλιον καὶ θέτει τὸ ζήτημα ἐπὶ τοῦ τάπητος περὶ ρυμοτομήσεως τοῦ μεγάλου δρόμου. Οὐδεὶς εὑρίσκει ἐπιχειρήματα πρὸς καταπολέμησιν τῆς προτάσεως αὐτοῦ. Εἷς Ἕλλην μόνον ἐκ Μακεδονίας, ὁ κ. Ἀγόρας, ἀνθίσταται καὶ χαρακτηρίζει τὸ μέτρον ὡς αὐθαίρετον ὑφ' οὗς ἐτέθη ὅρους. Ὁ πασσᾶς οὐδόλως ἀντιτείνει, διαλύει μόνον τὴν συνεδρίασιν καὶ ζητεῖ νὰ μεταπείσῃ ἔπειτα τὸν ἀτίθασσον Ρωμηὸν ἰδιαιτέρως. Ἀμετάπειστος ὁ κ. Ἀγόρας. Τὴν ἐπιοῦσαν τὸ συμβούλιον συνεδριάζει, ἀλλ' ἄνευ τοῦ δυσπειθοῦς του μέλους, ὅπερ εἶχεν ἀπομακρυνθῆ τοῦ Ρουστσουκίου· ἡ ἀπόφασις λαμβάνεται, ἡ ἐκτέλεσις ἄρχεται ἀμέσως καὶ ἐντὸς ἑνὸς ἔτους τὸ πολύ, ὁ πασσᾶς καὶ ὁ Ρωμηός, ὅστις εἶχεν ἐπανέλθει τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως, ἠδύναντο νὰ διελκύνωσι διὰ τῆς ρυμοτομηθείσης λεωφόρου, τὴν ὁποίαν ἐὰν ἔπλασεν ἡ αὐθαιρεσία, ἀλλ' ἀπολαμβάνει οὐδὲν ἧττον ὁ πολιτισμός. Ἡ ὁδὸς εἶνε τώρα εὐρωπαϊκή, βλαχική, βουλγαρική, ἑλληνική, τουρκική, εἶνε ὅ,τι θέλετε, ἀλλ' εἶνε εὐρυτάτη καὶ εὐπρόσωπος. Οἱ βούλγαροι ἔχουσιν ἐπ' αὐτῆς τὸ ἡγεμονικόν των μέγαρον, οἱ Ἕλληνες τὴν ἐκκλησίαν των, οἱ Ρουμοῦνοι τὰ ἀμφιβόλου χαρακτηρισμοῦ οἰκήματά των, ὅλοι οἱ ἔμποροι τὰ καταστήματα αὐτῶν καὶ οἱ κάτοικοι τὴν μεγάλην ἀρτηρίαν καὶ τὴν ἀγορὰν αὐτῶν. Ἐκ τοῦ ἄλλου πρὸς βορρᾶν ὁ Δούναβις κυλίει κάτω τὸ θολόν του ρεῦμα. Μικρόν τι βουλεβάρτον, οὕτως

θέλουσι νὰ ὀνομάζωσιν αὐτὸ οἱ κάτοικοι, περιθέει τὴν γωνιαίαν ἄκραν ἥτις σχηματίζεται ἐκ τῆς λεωφόρου καὶ παραλλήλου πρὸς τὸν ποταμὸν ὁδοῦ πρὸς τὸ δυσμικὸν τῆς πόλεως· πρὸς τὴν ἄλλην ἐκβολὴν αὐτῆς, τὴν ἀνατολικήν, εἶνε ὁ κεντρικὸς σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου Βάρνης. Τὸ ἀρκτικὸν τῆς πόλεως περιστοιχίζει καὶ περιρρέει ὁ Δούναβις, τὸ μεσημβρινὸν ἡ ἀγροικία καὶ ἡ βαρβαρότης. Ἐν τῷ μέσῳ ἀκριβῶς πλημμυροῦσι τὸ ἐμπόριον, τὰ ἤθη καὶ αἱ βουλγαροβλαχικαὶ ἡδοναί. Πέραν ἐκεῖ ἐπὶ τῆς Ρουμανίας ἡ ὄχθη καὶ τὸ ἔδαφος φαίνονται χθαμαλώτερα, ἀλλὰ χλοερὰ ἤδη. Λέγουσιν ὅτι καὶ αἱ ἀπολαύσεις εἶνε δαψιλέστεραι. Ἐὰν θέλετε, διέλθετε. Τὸ ἐπ' ἐμοί, ἐκορέσθην ἤδη τῆς ὁδοῦ· ἐπιστρέφω πλέον εἰς Ἀθήνας.

Π. Θωμᾶ.

ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΚ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΜΟΥ

28 Αὐγούστου.

—Νὰ 'πάγω; νὰ μὴν 'πάγω;

Αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν ἀπηύθυνα εἰς τὸν ἑαυτόν μου, ἀναγινώσκων εἰς τὰς σημερινὰς ἐφημερίδας τὰς ἑλκυστικὰς ἀγγελίας τῶν δύο σιδηροδρόμων μας διὰ τὸ πανηγύρι τῆς αὔριον. Ἐπειδὴ δὲ ἐβράδυνα νὰ λάβω ἀπάντησιν, ἐζήτησα τὴν γνώμην τῶν δύο φίλων μου, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων συνεβάδιζα. Ὁ εἷς μοῦ ἀπεκρίθη:

—Ἄ, βέβαια! πρέπει νὰ 'πᾷς· θὰ εἶνε ὅλος ὁ κόσμος κάτου. Θὰ εἶνε ὡραῖα.

Ὁ ἕτερος: — Οὔφ, ἀδερφέ! 'ξέρεις τί θὰ 'πῇ Ἀθηναϊίκο πανηγύρι: Ὅλῳ φέσια, φέσια, καὶ ἀσχημιαίς.

Οἱ δύο φίλοι μου ἀρχίζουν φιλονεικίαν. Ὁ εἷς προσπαθεῖ νὰ σώσῃ τὴν ὑπόληψιν τῶν Ἀθηναϊκῶν πανηγύρεων, τὰς ὁποίας ἀνιλεῶς προγράφει ὁ ἕτερος, ἐπιχειρήματα προσάγονται ἐπὶ ἐπιχειρημάτων, ἐρευνῶνται αἴτια καὶ αἰτιατά, ἀλλ' οὐδεὶς κατορθοῖ νὰ πείσῃ τὸν ἕτερον. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐγώ, ὅστις δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀναμιχθῶ εἰς τὴν συζήτησιν, καθ' ὃ εἰς οὐδεμίαν ἀξίαν λόγου ἀθηναϊκὴν πανήγυριν ἔτι παρευρεθείς, ἀποφασίζω νὰ παρουσιασθῶ ὡς διαιτητής, ἀναγγέλλων τοῖς διαμαχομένοις, ὅτι, ἢ οὕτως ἢ ἄλλως, πρέπει αὔριον νὰ ὑπάγω ἐκεῖ, ὅπως ἰδίοις ὄμμασιν ἀντιληφθῶ τῆς λύσεως τοῦ περιπλόκου ζητήματος.

Καὶ θὰ ὑπάγω βέβαια. Πιστεύω ὅτι ἐφέτος ὡς ἐκ τῶν ἐξαιρετικῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, ἅτινα οὕτωσὶ ἐπιδεικτικῶς τίθενται εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ κοινοῦ, ἐξαιρετικὴ θὰ εἶνε καὶ ἡ κίνησις τῶν φιλεόρτων. Εὐτυχεῖς Ἀθηναῖοι! τρεῖς σιδηροδρομικαὶ ἑταιρίαι ἁμιλλῶνται σήμερον διὰ προγραμμάτων καὶ μεγαλοσχήμων δημοσιεύσεων, ὅπως σᾶς προσελκύσωσι! Καὶ ἀκόμη τί σᾶς ἐπιφυλάττει τὸ μέλλον! Φαντασθῆτε ὅτι τοῦ χρόνου εἰς τὴν κατ' ἐξοχὴν προσφιλῆ σας πανήγυριν τῶν Μεγάρων θὰ σᾶς μεταφέρῃ ὁ σιδηρόδρομος· ἐνῷ διὰ τὰς ἀτυχεῖς ἐπαρχίας βραδύνει ἔτι τὸ φῶς τῆς προόδου, καὶ θὰ λειτουργῶσιν ἐν αὐταῖς ἐπὶ πολὺ ἴσως αἱ παλαιαὶ παραδόσεις, τὰ σεσαθρωμένα δηλονότι καὶ ὑπερτετιμημένα ἁμάξια, ὡς μέσα μεταγωγικά, τὰ κάρρα, φρικωδῶς ἀνατινασσόμενα, αἱ ἡμίονοι, λακτίζουσαι, οἱ ὄνοι, ρεμβάζοντες, οἱ βαδίζοντες πρὸς τὴν πανήγυριν πεζοὶ καὶ γυμνόποδες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, — *τᾶμα*, τὸ ὁποῖον κατ' ἔτος ἐκτελοῦσι πρὸς τὸν πανηγυρίζοντα ἅγιον, — τὰ καίκια καὶ οἱ *ντελιάληδες*. Εἰς μέρος τι τῆς Εὐβοίας, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων τελεῖται πανήγυρις, μεθ' ἧς ἐπικοινωνοῦσι διὰ θαλάσσης. Τὴν παραμονὴν ἀκούετ' ἐν Χαλκίδι ἡ ὀξεῖα φωνὴ τοῦ κήρυκος, περιερχομένου τὴν ἀγοράν, καὶ καλοῦντος τοὺς κατοίκους νὰ σπεύσωσι τὴν δεῖνα ὥραν εἰς τὸ δεῖνα πλοῖον, ὅπερ ἀναχωρεῖ διὰ τὴν πανήγυριν. Πρὸ ἐτῶν μάλιστα, — ἀγνοῶ ἂν διατηρεῖται ἔτι τὸ λεκτικὸν ἰδίωμα, — ὁ κήρυξ ἐκάλει τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ πλοῖον «ποῦ εἶνε ἕτοιμο νὰ πᾷ 's τὴν κυροῦλα... τὴν *Ἁγ' Ἀνάργυρη!*» Οὕτως ἡ τριὰς τῶν ὁσίων πατέρων συνεχωνεύθη ὑπὸ τῶν εὐλαβῶν εἰς θηλυκὴν ἁγίαν μονάδα, ἀποτελέσασα ἴσως ἓν ἐκ τῶν χιλίων ἐπιθέτων, ὑφ' ὧν, κατὰ τὰς περιστάσεις, περικοσμεῖται ἡ Παναγία.

29 Αὐγούστου.

Θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ ἀναγγείλω εἰς τοὺς δύο φίλους μου ὅτι οὔτε ὁ εἷς οὔτε ὁ ἄλλος ἔχουσι τόσῳ δίκαιον, ὅσῳ νομίζουν, ὅτι ἔχουν. Ἡ φυσιογνωμία τῆς σημερινῆς ἐξοχικῆς ἑορτῆς ἦτον ἀρκετὰ ζωηρά, ὥστε νὰ ἐξαγάγῃ τις ἐξ αὐτῆς θετικὴν γνώμην. Λοιπὸν ἡ γνώμη μου εἶνε, πρῶτον: ὅτι εἰς τὰς ἀθηναϊκὰς πανηγύρεις δὲν ἀρκεῖ νὰ συναθροίζηται *ὅλος ὁ κόσμος*, διὰ νὰ περνᾷ κανεὶς ὡραῖα. Διὰ νὰ κατέλθῃ ἐκεῖ πέραν ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος, οὗτινος ἐλάχιστον μέρος ἀπετέλουν καὶ ἐγώ, ἐβασανίσθη ἀναμένων ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς — Πελοποννήσου τὴν ἀμαξοστοιχίαν, ἀκατανοήτως βραδύνουσαν τὸ διπλάσιον σχεδὸν τῆς ὡρισμένης ὥρας, καὶ οὐδὲν ἀνιαρώτερον τῆς τοιαύτης προσδοκίας, ὑπὸ φθινοπωρινὸν μελαγχολικώτατον οὐρανόν, ἀπειλοῦντα βροχήν, ἐπαυξάνοντα μέχρις ἀγανακτήσεως τὴν ἀνίαν· ἡ δίψα τῆς διασκεδάσεως σβύνεται ἀπὸ τὸ ὑφάλμυρον αὐτὸ νερὸν τῆς προσδοκίας, καὶ ἀπομένει μόνον ἡ πικρὰ συναίσθησις τῆς ματαίας δαπάνης τοῦ εἰσιτηρίου, τὸ ὁποῖον ἀπομένει ῥικνούμενον εἰς τὰς χεῖράς σας. Διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ βαγόνια τοῦ σιδηροδρόμου ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος, ὁ κουρασμένος καὶ ἠγριωμένος, ἐτέλει ἔφοδον ἀγρίαν καὶ συνῆπτεν ἀγῶνας πάλης, καὶ γρονθοκοπημάτων· περιρρεόμενος δ' ὑπὸ ἱδρῶτος, κινδυνεύων ὑπὸ τῆς ἀσφυξίας, ἀπεβιβάζετο εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Ῥέντην, κατά-

κοπος, ἐξηντλημένος· ἔχανεν ὁ εἷς τὸν σύντροφόν του καὶ ὁ ἄλλος τὸν πῖλόν του, καὶ διασπειρόμενοι ὑπὸ τὰ δένδρα, οἱ μὲν ἔσπευδον νὰ λησμονήσουν τὰ παθήματά των, πίνοντες, ἀντὶ ὕδατος τῆς λήθης, ἄφθονον ρητινίτην, ὅπως τὰ ἐπανεύρουν βαρύτερα τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν ἐπάνοδον, οἱ δὲ ἐξεδικοῦντο δι' αὐτὰ ξεθυμαίνοντες εἰς καυγάδες καὶ μαχαιρώματα. Τὸ βαθύσκιον τῆς τοποθεσίας, ἡ θέα τῶν μεγαλοπρεπῶν συστάδων τῶν λευκῶν, αἵτινες μόναι αὐταὶ ὡραΐζουσι τὴν μονότονον ἄλλως τε χάριν καὶ δροσερότητα τῆς περιοχῆς, ὁ δύων ἥλιος εἰς τὰ βάθη τοῦ ὁρίζοντος, ἐξαισία φωτὸς ἀντίθεσις πρὸς τὴν νεφελώδη σκοτεινότητα τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ἦχοι τῶν *ζουρνάδων* καὶ τῶν *κταουλίων*, ἀπαραιτήτου ὀρχήστρας πάσης ἑλληνικῆς πανηγύρεως, αἱ κυματίζουσαι σημαῖαι, τὰ ὑποίθρια πλήρη νηστευσίμων ἐδεσμάτων ξενοδοχεῖα, τὰ ροδάκινα παρὰ τὰς σαρδέλλας, αἱ φωναὶ τῶν πωλητῶν συνενούμεναι μὲ τοὺς φθόγγους ἑνὸς *ὀργανέτου*, οἱ χοροὶ καὶ τὰ ᾄσματα, καὶ πᾶσα ἡ σκηνογραφία τῆς πανηγύρεως δὲν κατώρθουν νὰ ἀποδώσωσιν εἰς τὴν πολυπαθῆ πλειονότητα τῶν κατελθόντων τὰς ἐς ἀεὶ ἀποιχομένας πανηγυριστικὰς διαθέσεις των.

Ἡ γνώμη μου εἶνε δεύτερον: ὅτι ἂν ἡ ἀσχημία πλειοψηφῇ εἰς τοιαύτας περιστάσεις, καθὼς καὶ πάντοτε, δαψιλέστερον φεῦ! ἀπαντῶσα εἰς τὰς πόλεις μας, ἀλλὰ δὲν ἔχει ὅμως τὴν μονοκρατορίαν, καὶ ἀρκεῖ ἐνίοτε διὰ μιᾶς μόνον ἀντιπροσώπου αὐτῆς ἡ καλλονὴ νὰ συγκαλύψῃ τὸ ἀνιαρὸν κενὸν ὅπερ προκαλοῦσι χίλιαι ἀσχημίαι. Οὕτως ἀγνοῶ ἤδη ὁπόσαι καὶ ὁποῖαι ἀπεχθεῖς ἢ ἀηδεῖς μορφαὶ ἐλάμπρυνον τὴν πανήγυριν ἐκεῖ κάτω· διότι τὴν προσοχήν μου ἀπερρόφησεν ἀπὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ ἔτι σταθμοῦ παράδοξος ἐξωτικὴ χάρις, περισσότερον ἢ μελαγχροινή, μαύρη σχεδόν, ὑψηλὴ καὶ βαθύκολπος νύμφη τοῦ ἡλίου τῆς Ἀφρικῆς, ἀλλὰ ἐξόχως ἁπαλὴ καὶ γλυκεῖα, ὑπὸ τὸν ἄπαυστον αὐτῆς γέλωτα ἐπιδεικνύουσα τοὺς ἐκλεύκους καὶ ἀρτίους ὀδόντας, καὶ πανταχοῦ περιστρέφουσα τοὺς μαύρους μεγάλους σπινθηροβόλους ὀφθαλμούς της. Ἀλλ' ἡ ὡραία *Ἀφρικανὴ* ἐκ τῆς ἐνδυμασίας της καὶ τοῦ περιστοιχίζοντος αὐτὴν ἐπιτελείου ἐφαίνετο νεόνυμφος καὶ ἀνήκουσα εἰς τὴν τάξιν τῶν αὐτόχθονων Ἀθηναίων τῆς Πλάκας. Ἡ φαντασία μου ὅμως τὴν ἐξέδυσε τῆς ἀναρμόστου περιβολῆς, καὶ τὴν ἐστόλισε διὰ τῆς γραφικωτέρας καὶ πλουσιωτέρας ἐσθῆτος ἀρχοντικῆς Φελλάχας ἢ Ἀλγερίνης κόρης· καὶ ἄλλοτε μοῦ ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν ἡ Ἀράπισσα, τὴν ὁποίαν ψάλλει ὁ γάλλος ποιητὴς Βωδελέρ, καὶ ἄλλοτε ἔβλεπα τὴν διάσημον Ἀθιγγανίδα τῆς *Παναγίας τῶν Παρισίων* τοῦ Οὐγγώ, καὶ ἀορίστως ἀνεπόλησα τὴν πρὸ πολλοῦ λησμονηθεῖσαν μελῳδίαν ἀραβικοῦ τινος ᾄσματος περιπαθοῦς καὶ κατανύγοντος, ὅπερ ἔτυχε μίαν φορὰν νὰ ἀκούσω ἀπὸ στόμα Ἀλεξανδρινῆς παρθένου, καὶ οὗτινος ἡ ἀνακυκλουμένη ἐπῳδὸς ἦτο: *Γιαχαμπίμπιμ!* (Σὲ ἀγαπῶ).

2 Σεπτεμβρίου.

Σήμερον ἐξύπνησα εἰς τὸ νέον οἰκημά μου. Ἐπλήρωσα τοιουτοτρόπως τὸν φόρον μου πρὸς τὴν 1 Σεπτεμβρίου, ἑτέραν πανήγυριν, ἐπισημοτέραν καὶ θορυβωδεστέραν, γενικῆς μετοικεσίας ἐν Ἀθήναις. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπεθύμουν νὰ διαμείνω ἥσυχος ἐν τῇ παλαιᾷ φωλεᾷ μου, πάλιν θὰ μ' ἐξεδίωκεν ἐκεῖθεν ἡ ἀπληστία τοῦ οἰκοδεσπότου μου, τοῦ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ θέρους ταπεινοῦ, ὁμιλητικοῦ καὶ συγκαταβατικωτάτου πρός με, ἀλλὰ χθές, ἅμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ νέου μηνός, εἰσελθόντος εἰς τὸ δωμάτιόν μου, παγεροῦ καὶ ὑψαύχενος, διὰ νὰ μοὶ ἀναγγείλῃ ξηρὰ ξηρὰ ὅτι τὸ ἐνοίκιόν μου ἐδιπλασιάσθη, καὶ ἂν τοῦτο δὲν μ' εὐχαριστῇ, νὰ φύγω αὐθωρεί, διότι τὸ σπίτι τὸ γυρεύουν ἄλλοι. Τοιαῦται ἀλώπεκες εἶνε οἱ πλεῖστοι τῶν Ἀθηναίων ἐνοικιαστῶν, καὶ τοιοῦτος εἶνε ὁ βίος τῶν ἐνοίκων ἐνταῦθα. Ἀλλὰ δὲν εἶμαι δυσαρεστημένος διὰ τὴν μετοικεσίαν μου· μ' ἀρέσει νὰ μετέχω καὶ ἐγὼ τῆς καθολικῆς αὐτῆς ἀναστατώσεως· δι' ἡμᾶς, τῶν ὁποίων ὅλος ὁ οἰκιακὸς πλοῦτος περιέχεται εἰς ἓν μόνον μικρὸν δωμάτιον, δὲν εἶνε δυσάρεστος ἡ ἀπόταξις αὕτη ἀπὸ τῆς παλαιωθείσης συνηθείας, ἡ μετὰ δύο τριῶν στιγμῶν φροντίδας ἐγκαθίδρυσις εἰς νέαν περιοχήν, ἐν νέᾳ ἀτμοσφαίρᾳ, ὑπὸ νέους πολλάκις ὅρους, μὲ νέας γνωριμίας, νέαν περιέργειαν, νέα αἰσθήματα συχνά, νέας τύχας πολλάκις. Πολλάκις καὶ ἡ εὐτυχία καὶ ἡ δυστυχία μας ἐξαρτῶνται ἐκ πολλῷ ἀσημοτέρων ἔτι περιστάσεων ἐν τῷ βίῳ.

Ἀλλὰ τί ἦτο πάλιν ἐκείνη ἡ ἀδιάκοπος ὑπὸ τὸ παράθυρόν μου *σερενάδα* μὲ κιθάρας καὶ *φλάουτα* καὶ ἀτελείωτα τραγούδια, ἡ ὁποία μὲ ἐκράτησεν ἄϋπνον τὸ πλεῖστον τῆς νυκτός; Μήπως ὁ ἑπτανήσιος οἰκοδεσπότης μου παρασκευάζει τοιαύτας ἀπολαύσεις διὰ νὰ περιποιηθῇ καὶ συγκρατήσῃ τοὺς νέους ἐνοικιαστάς του; ἐσκεπτόμην τὴν νύκτα· διότι βέβαια δι' ἐμὲ εἶνε ὅλη αὐτὴ ἡ μελῳδικὴ *λίμα*· θαρρεῖς πῶς εἶνε κολλημένοι εἰς τὸν ὑποκάτω τοῦ παραθύρου μου τοῖχον· δὲν γνωρίζω νὰ κάθεται ἐδῶ πλησίον καμμία Νεραΐδα, ἀπὸ ἐκείνας αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦσι τοιοῦτον φόρον· ἡ οἰκοδέσποινά μου οὔτε νέα εἶνε, οὔτε θυγατέρας ἔχει... Ὅταν τὸ πρωὶ τῆς ἔκαμα λόγον περὶ τῆς νυκτερινῆς συναυλίας, ἐξεκαρδίσθη ἀπὸ τὰ γέλοια· καὶ ἔμαθον ὅτι οἱ νυκτόβιοι ψάλται ἦσαν ὅλοι ἐπίδοξοι μνηστῆρες ἐρατεινῆς ραπτρίας, ἥτις πρὸ ἐμοῦ κατεῖχε τὸ δωμάτιον· οἱ φλογεροὶ ἐρωτόληπτοι ἐπέμενον καθ' ὅλον τὸ θέρος νὰ ἐκδηλῶσι τοιουτοτρόπως τὸ αἴσθημά των πρὸς αὐτήν, καὶ ἐξακολουθοῦσιν ἤδη ἀνύποπτοι, λογαριάζοντες χωρὶς... τῆς πρώτης Σεπτεμβρίου. Ὥστε εἰς ἐμὲ ἤδη ἀπολείπεται τὸ θλιβερώτατον καθῆκον

νὰ διαλύσω κατὰ τὴν προσεχῆ νύκτα τὴν ἀπάτην των διὰ τοῦ καταλληλοτέρου τρόπου... Καὶ πόσαι κωμικώτεραι σκηναὶ συμβαίνουσι κατ' ἔτος ἐκ τοιούτων συγχύσεων· πόσοι ἀρειμάνειοι πυροσβέσται χάνουσι τὰς τρυφερὰς ἐξαδέλφας των, καὶ πόσα σκάνδαλα, παρεξηγήσεις καὶ ἀποκαλύψεις φέρει εἰς τὸ φῶς ἡ μοναδικὴ ἡμέρα.

Ἐννοεῖται ὅτι πρὸς ἐπίτασιν τῆς συγχύσεως συμβάλλεται ἡ ἐπαγγελθεῖσα, ἐξαγγελθεῖσα καὶ μὴ πραγματωθεῖσα ἔτι ὀνοματοθεσία καὶ ἀρίθμησις τῶν ὁδῶν.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ.

ΕΡΩΣ ΠΛΑΝΗΘΕΙΣ

(Τῇ Κυρίᾳ Π. Α. Α. ἐπὶ τῇ γεννήσει τῆς μικρᾶς της)

Ἡ Κύπρις ἡ φιλομειδής, ἡ Κύπρις ἡ γλυκεῖα,
Προχθὲς κατῆλθεν εἰς τὴν γῆν ν' ἀνάψῃ δᾷδας γάμου·
Καὶ τῶν Ἐρώτων μετ' αὐτῆς κατέπτη ἡ χορεία,
Νὰ ῥάνῃ μ' ἄνθη τὸν οὐδὸν τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου.

Καὶ εἷς, ὁ χαριέστατος ἁπάντων, ἐδῶ κάτω
Ἐλησμονήθη· καὶ ἀφοῦ εἰς μάτην ἐπλανᾶτο,
Σὲ εἶδεν, ἐκ τῆς γλυκερᾶς μορφῆς σου ἠπατήθη,
Σ' ἐνόμισε μητέρα του, καὶ σ' ἔπεσ' εἰς τὰ στήθη

Ν. ΚΑΜΠΑΣ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ο κατηγορούμενος εἶνε χωλός.

Πρόεδρος.— Καὶ ποῦ ἐστηρίζεσο, κατηγορούμενε, ὅταν προσέβαλλες τὴν τιμὴν τοῦ κ. Μ;

— Εἰς τὰ δεκανίκια μου, Κύριε Πρόεδρε.

*
* *

—Ἀλήθεια, πῶς τὤπαθες, Γεωργάκη, καὶ φέρνεις σήμερα γερὸ 'ς τὸ σπῆτι τὸ καινούργιο σου πανταλόνι; Ἔβαζα στοίχημα ὅτι χωρὶς ἄλλο θὰ τὤφερνες σχισμένο, λέγει ὁ πατὴρ πρὸς τὸν υἱόν του ἐπιστρέφοντα ἐκ τοῦ σχολείου.

— Ἄχ! καὶ νἄβαζες στοίχημα, μπαμπᾶ, πάλι θἄχανες· νά, τὤχω ἀπὸ πίσω σχισμένο, λέγει ὁ χαριέστατος Γεωργάκης· στρέφων πλαγίως καὶ δεικνύων τὰ νῶτα.

*
* *

—Ἀλλὰ διατί, κυρία μου, ἐπήρατε τόσῳ νέον ἰατρὸν διὰ τὴν ἀσθένειάν σας; αὐτὸς προχθὲς ἀκόμη ἔδωκε θεωρητικὰς ἐξετάσεις.

— Τόσῳ τὸ καλλίτερον· θὰ τὰ ἔχῃ ὅλα *φρέσκα*, ἀπαντᾷ ἡ κυρία Ἀγαθοπούλου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ζήτημα τῆς ὑγιεινῆς τῶν σχολείων ἐπισπᾶται τὴν γενικὴν μέριμναν ἐν Γαλλίᾳ. Ἰδίως παρατηρεῖται ἐν ταῖς συζητήσεσι σφοδρὰ κατάκρισις τῆς πολυώρου διανοητικῆς ἐργασίας τῶν μαθητῶν. Ἐπὶ τούτου γράφει τις ἐν τῇ «Πολιτικῇ Ἐπιθεωρήσει» τὰ ἑπόμενα· « Βλαβερωτάτη ἀπεδείχθη ἡ συνεχὴς ἐργασία ἐν τοῖς βιομηχανικοῖς καταστήμασι καὶ τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις, ἡ διεξαγομένη ἐν καθιστικῇ ἀκινησίᾳ, ἡ παρατεταμένη διαμονὴ ἐντὸς τῶν δωματίων καὶ τῶν ἐργαστηρίων, ἔνθα, μεθ' ὅλην αὐτῶν τὴν χωρητικότητα, ὁ ἀὴρ ἀνανεοῦται ἀνεπαρκῶς. Ἡ θέσις τοῦ σώματος, κύπτοντος ἀείποτε πρὸ τραπέζης, ἐξουδετεροῦσα τὴν ἐνέργειαν τῶν κινητηρίων ὀργάνων καὶ περιστέλλουσα ἐν ἐλαχίστῳ τὴν τῶν ἀναπνευστικῶν, ὀλεθρίως ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ, κυρίως δὲ ἐπὶ τῆς νεαρᾶς ἡλικίας.

Εἶνε γνωστὸν ἀπὸ πολλοῦ ἤδη πόσον εὐχερῶς προσβάλλονται ὑπὸ τῆς φθίσεως αἱ ἐργάτιδες, αἱ ἐργαζόμεναι ἐν τοῖς νηματουργείοις ἕνεκα τῆς ἐν αὐτοῖς λίαν καθιστικῆς ἐργασίας των. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἡ φυμάτωσις ἀπειλεῖ τοὺς μαθητὰς τῶν λυκείων, οἵτινες κλίνοντες ἐπὶ τῶν βιβλίων των, εἰσὶ καταδεδικασμένοι εἰς τὴν πολύωρον ἀκινησίαν τῆς παραδόσεως καὶ τῆς μελέτης. Ὁ δόκτωρ Ἀρνοὺλδ βεβαιῶν ὅτι ἐνίοτε ἡ μέση θωρακικὴ διάμετρος τῶν μαθητῶν τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς τοῦ Ἁγίου Κύρου εὕρηται μικροτέρα τῆς ἐν γένει ἀπαιτουμένης πρὸς τὴν ἐν τῷ στρατῷ κατάταξιν ἁπλῶν στρατιωτῶν, λέγει ὅτι ἐπείγουσα εἶνε ἡ ἐξεύρεσις τρόπου δι' οὗ ἐλαττωθήσονται τὰ ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν νέων ὀχληρὰ ἀποτελέσματα τοῦ λειτουργοῦντος ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος· καὶ ἐν τῇ σχολῇ τοῦ Ἁγίου Κύρου, ὡς καὶ ἐν ἄλλαις προσβάλλονται ὁμοίως ὑπὸ φυματώσεως.

Ἐὰν αἱ ἀδιάκοποι καὶ λίαν πρόωροι ἀσχολίαι τῶν μαθητῶν ἔχωσι βαρείας συνεπείας ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἀναπτύξεως, ὡσαύτως ἡ μετ' ἐπιμονῆς ἐνασχόλησις εἰς κοπιώδεις διανοητικὰς μελέτας προσβάλλει ἰδιαίτερά τινα ὄργανα. Ἡ ὀδονταλγία ἀπαντᾷ συνηθέστερον παρὰ τοῖς νέοις, οἵτινες παρασκευαζόμενοι δι' ἐξετάσεις ἐργάζονται ἐξαιρετικῶς· πλεῖστοι ὀφθαλμολόγοι ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ μυωπία αὐξάνει ἐν καταπληκτικῇ ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν πρόοδον τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν, τῶν μυώπων ὄντων τετράκις πολυπληθεστέρων ἐν ταῖς ἀνωτέραις ἢ ταῖς προκαταρκτικαῖς σχολαῖς.

Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ἡ διάρκεια τῶν ὡρῶν τῶν παραδόσεων εἶνε βραχυτάτη· ἐν πᾶσιν ἀνεξαιρέτως τοῖς σχολείοις τὸ ᾄσμα, αἱ στρατιωτικαὶ πορεῖαι καὶ γυμναστικαὶ ἀσκήσεις θεωροῦνται ὡς ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τῆς ἐκπαιδεύσεως. Εἰς τὰ μεγάλα πανεπιστήμια τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ ὥρας, ἐπὶ ἡμέρας ἔτι οἱ σπουδασταὶ μετὰ τέρψεως παραδίδονται εἰς σωματικὰς ἀσκήσεις. Καὶ καθ' ἃ ἀναφέρει Γάλλος συγγραφεύς, εἶνε ἄξιας θαυμασμοῦ τὰ ὡραῖα ἐκεῖνα καὶ ἀκμαῖα σώματα,

τὰ μεγάλα καὶ εὔπλαστα μὲ τοὺς ἀρτίους καὶ εὐκάμπτους μυῶνας καὶ τὸ χρῶμα τῆς ὑγείας καὶ τῆς ὁρόσου· ἐπὶ τῶν νέων καὶ ἀρρενωπῶν ἐκείνων μορφῶν ἀναγινώσκει τις δι' ἑνὸς βλέμματος τὴν ἕξιν τοῦ ἀψηφεῖν τὸν μόχθον καὶ τὸν κίνδυνον, καὶ τὸ ἁπλοῦν καὶ εὐγενὲς θάρρος.»

Τὸ ποσὸν τοῦ καθ' ἅπασαν τὴν γῆν παραγομένου οἴνου ἀνέρχεται κατὰ μέσον ὅρον εἰς 140 ἑκατομμύρια ἑκατόλιτρα, ὡς ἔγγιστα, διανεμόμενα ὡς ἑξῆς μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν: Γαλλία (πρὸ τῆς ἐνσκήψεως τῆς φυλλοξήρας), 50,000,000. Ἰταλία, 27,000,000. Ἱσπανία, 21,000,000. Αὐστροουγγαρία, 14,000,000. Πορτογαλλία, 5,000,000. Γερμανία 3,500,000. Ἑλβετία, 1,000,000. Ἑλλὰς καὶ νῆσοι τοῦ Ἀρχιπελάγους, 1,500,000. Εὐρωπαϊκὴ καὶ Ἀσιατικὴ Ρωσσία, 2,000,000. Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία, 1,000,000. Ρουμανία, 700,000. Σερβία, 500,000 Μικρὰ Ἀσία, Περσία καὶ ἄλλα παραγωγικὰ κέντρα τῆς Ἀσίας, 2,000,000. Ἀλγερία, (κατὰ τὸ 1882) 700,000. Εὐελπις ἄκρα 300,000. Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, 100,000. Ἄλλαι χῶραι τῆς Ἀμερικῆς, 200,000. Αὐστραλία, 100,000.

Κατὰ παρατηρήσεις, ἃς δημοσιεύει ὁ καθηγητὴς τῆς ὑγιεινῆς Reclam, ἡ μελισσοτροφία πρέπει νὰ ἐφελκύσῃ περισσότερον τοῦ ἀνθρώπου τὴν προσοχήν, καθόσον, πλὴν τοῦ κηροῦ τὸν ὁποῖον παραλαμβάνομεν ἀπὸ τῶν μελισσῶν, δὲν γίνεται ἱκανὴ χρῆσις τοῦ μέλιτος.

Τὸ μέλι, γράφει ὁ ἄνω εἰρημένος καθηγητής, εἶνε τροφὴ μοναδικὴ καὶ ἀξία μεγίστης προσοχῆς ἕνεκα τοῦ εὐπέπτου αὐτῆς καὶ τῆς θρεπτικῆς δυνάμεως· ὅπως τὸ ὕδωρ μεταβαίνει ἀμέσως εἰς τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος μὴ καταλεῖπον οὐδὲν ὑπόλοιπον ἐν τῷ στομάχῳ, οὕτω καὶ τὸ μέλι ἀπορροφᾶται ὅλον ἀπὸ τοῦ στομάχου καὶ τῶν ἐντέρων μὴ καταλεῖπον οὐδὲν ἴχνος αὐτοῦ καὶ χρησιμεύει ἅπαν χημικῶς μεταβαλλόμενον πρὸς θέρμανσιν τοῦ σώματος.

Ἡ μεγαλειτέρα γερμανικὴ λέξις, οὐχὶ τῆς κωμῳδίας ὅπως παρ' Ἀριστοφάνει, ἀλλ' ὡς ἐπιγραφή, ἐσχηματίσθη τελευταῖον. Ἀναπνεύσατε πρῶτον βαθέως: Vierwaldstäterseesalon-schraubendampferactienkonkurrenzgesellschaftsbureau.

Τὸ *Ἀθήναιον* δημοσιεύει ἀνεκδότους πληροφορίας περὶ τοῦ θανάτου τοῦ διασήμου θαλασσοπόρου Κούκ, καὶ τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς τῶν Σανδβίχων νήσων. Αἱ τοπικαὶ παραδόσεις, αἱ συλλεγεῖσαι παρὰ τῶν ἱεραποστόλων, βεβαιοῦσιν ὅτι ὁ Κοὺκ ἀφίετο νὰ λατρεύηται ὡς θεός, καὶ ὑπετάσσετο, ἐν τῇ θειότητι αὐτοῦ, εἰς τοὺς θρησκευτικοὺς τύπους καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου. Τεθειμένος μεταξὺ δύο εἰδώλων καὶ διὰ στεφάνων ἀνθέων ἐστεμμένος, προσεδέχετο μετ' ἐκείνων τὰς προσευχὰς καὶ γονυκλισίας τῶν πιστῶν. Κατὰ τὰς διηγήσεις τῶν αὐτοχθόνων, οἵτινες λέγουσιν ὅτι εἶνε ἀπαρηγόρητοι διότι τὸν ἐφόνευσαν, ἡ ψευδὴς θειότης του ὑπῆρξεν αἰτία τοῦ θανάτου. Ἡμέραν τινὰ ἰθαγενής τις ἐκτύπησε διὰ ῥάβδου ἐπὶ τοῦ αὐχένος τὸν θεὸν Κούκ, ἵνα ἴδῃ ἂν ἀληθῶς ἦτο θεός. Τοῦ Κοὺκ κραυγάσαντος ὀδυνηρῶς, οἱ λατρευταί του τὸν ἐθυσίασαν, διότι, ἔλεγον, ἀληθὴς θεὸς δὲν αἰσθάνεται κτυπήματα.

Περὶ τοῦ μήκους τῶν σιδηροδρομικῶν συρίγγων ἐν Ἑλβετίᾳ δημοσιεύει ἡ «Ἀπογραφικὴ ἐφημερὶς» τὰς ἑπομένας ἐνδιαφερούσας πληροφορίας. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ αὐτῶν κατέχει ἡ σύριγξ τοῦ Ἁγίου Γοθάρδου ἔχουσα μῆκος 14,984 μέτρων, κειμένη δ' εἰς ὕψος 1154 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Κατόπιν ταύτης ἔρχονται πέντε ἄλλαι ἐν τῷ Ἰούρᾳ, ἔχουσα ἑκάστη 2000 — 3000 μέτρων μῆκος. Ὑπάρχουσι δ' ἐν Ἑλβετίᾳ 21 μὲν σύριγγες, ὧν τὸ μῆκος ὑπερβαίνει τὰ 1000 μέτρα, ἐν συνόλῳ δὲ 180 τοιαῦται μικραὶ καὶ μεγάλαι καθ' ὅλον τὸ σιδηροδρομικὸν σύμπλεγμα αὐτῆς, ὅπερ ἔχει μῆκος 2,388 χιλιομέτρων. Ἄλλαι σημαντικαὶ σύριγγες ἐκτὸς τῆς Ἑλβετίας ἀναφέρονται αἱ ἑξῆς· ἡ νῦν κατασκευαζομένη τοῦ Σιμπλὼν μήκους 20,000 μέτρων, ἡ τοῦ Μονσενὶ 12,233, ἡ τοῦ Ἀρλβεργ 10,455, ἡ τοῦ Χοοσὰκ 7,622, ἡ τοῦ Μοντὼρ 6,560.

Ὁ μέγας ἱερεὺς τῆς Ῥαδζάχης τοῦ Βεναρές, ἐν Ἰνδικῇ, εἰς τὸν ὁποῖον τυφλῶς ὑπακούει ἅπας ὁ ἰνδικὸς πληθυσμὸς τῆς Βεγγάλης, ἀνεκάλυψεν ἐν τῷ οὐρανῷ νέον συνδυασμὸν ἀστέρων, προλέγοντα τὰς φοβερωτέρας συμφορὰς εἰς πάντας ὅσοι συνάψωσι γάμον, μέχρι τῆς συμπληρώσεως διετίας ἀπὸ σήμερον. Οἱ εὔπιστοι Ἰνδοὶ τοσούτῳ τελείαν πίστιν τρέφουσι πρὸς τὰς ἀστρολογικὰς γνώσεις τοῦ μεγάλου ἱερέως των, ὥστε, ἀφ' ἧς ἐγνώσθη ἡ ἀποκάλυψις, οὐδεὶς γάμος ἐτελέσθη, οὐδὲ θὰ τελεσθῇ, κατὰ τὴν ἀπόφασίν του, μέχρι τῆς ἄρσεως τῆς ἀπαγορεύσεως.

Ἀλλὰ βαρεῖαι εἶνε αἱ ἐμπορικαὶ συνέπειαι τῆς προφητείας. Ἐν Βεγγάλῃ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, οἱ γάμοι καταναλίσκουσι μεγάλας ποσότητας νέων καλλωπισμῶν καὶ ὑφασμάτων, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων προμηθεύονται ἀπὸ τῶν ἀγγλικῶν ἐργοστασίων. Ὅθεν ἐπῆλθε στάσις πάσης ζητήσεως. Ὁ ἐμπορικὸς Σύλλογος τῆς Μαγχεστρίας συνῆλθεν ὅπως σκεφθῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καὶ πρόκειται νὰ προκληθῇ ἡ ἐπέμβασις τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰ τῶν Ἰνδῶν.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀνδρέου Κορομηλᾶ 1884 — Β', 870.